

સમાચાર

જનગણના થકી જન કલ્યાણ

પ્રત્યેક નાગરિકની ગણતરી રાષ્ટ્રની પ્રગતિ

વસ્તી ગણતરી રાષ્ટ્રીય મહત્વનું કાર્ય છે; તેનો ડેટા આવનારા ઘણા વર્ષો માટે આપણી નીતિઓ અને કાર્યક્રમો ઘડવા માટે મહત્વપૂર્ણ આધાર બનશે. તેથી, સચોટ માહિતી પૂરી પાડવી એ દરેક નાગરિકની ફરજ છે...

ઈ-કોપી માટે
QR સ્કેન
કરો

રાષ્ટ્ર નિર્માણમાં નાગરિક પરમાણુ કાર્યક્રમનું મહત્વપૂર્ણ યોગદાન

પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ તેમના લોકપ્રિય રેડિયો કાર્યક્રમ “મન કી બાત” ના 133મા એપિસોડ દ્વારા ફરી એકવાર ભારત અને વિદેશના લોકો સાથે પોતાના વિચારો શેર કર્યા. 26 એપ્રિલના રોજ પ્રસારિત થયેલા આ કાર્યક્રમમાં તેમણે વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી અને દેશની સિદ્ધિઓ પર ભાર મૂક્યો, સાથે સાથે ભારતની પ્રગતિમાં વૈજ્ઞાનિકોની ભૂમિકાની પણ પ્રશંસા કરી. તેમણે પવન અને સૌર ઊર્જા જેવા ક્ષેત્રોમાં દેશની વધતી જતી શક્તિનો ઉલ્લેખ કર્યો. તેમણે વસ્તી ગણતરી અભિયાન સહિત અનેક મહત્વપૂર્ણ વિષયો પર પણ વાત કરી. અહીં મન કી બાતના સંપાદિત અંશો પ્રસ્તુત છે...

- **પરમાણુ કાર્યક્રમ:** ભારત હંમેશા વિજ્ઞાનને દેશની પ્રગતિ માટે સૌથી મહત્વપૂર્ણ માનતું આવ્યું છે. આ દ્રષ્ટિકોણ સાથે, આપણા વૈજ્ઞાનિકો નાગરિક પરમાણુ કાર્યક્રમને આગળ વધારી રહ્યા છે. તેમના પ્રયાસોથી આ કાર્યક્રમ રાષ્ટ્ર નિર્માણમાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપી રહ્યો છે.
- **કિટિકાલિટી પ્રાપ્ત કરી:** પરમાણુ વૈજ્ઞાનિકોએ એક મોટી સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી ભારતનું ગૌરવ વધાર્યું છે. તમિલનાડુના કલ્પકમ ખાતેના ફાસ્ટ બ્રીડર રિએક્ટરે કિટિકાલિટી પ્રાપ્ત કરી છે. કિટિકાલિટી એ એક એવો તબક્કો છે જ્યાં રિએક્ટર પ્રથમ વખત સ્વ-નિર્ભર પરમાણુ શ્રૃંખલા પ્રતિક્રિયામાં સફળતા પ્રાપ્ત કરે છે.
- **પવન ઊર્જા:** પવન ઊર્જા ભારતના વિકાસની નવી ગાથા લખી રહી છે. ભારતે તાજેતરમાં પવન ઊર્જામાં નોંધપાત્ર સફળતા મેળવી છે. ભારતની પવન ઊર્જા ઉત્પાદન ક્ષમતા હવે 56 ગીગાવોટથી વધુ છે.
- **ટીમ પર ગર્વ:** ફ્રાન્સના બોરદોમાં યુરોપિયન ગર્સ મેથેમેટિકલ ઓલિમ્પિયાડમાં આપણી ટીકરીઓએ અત્યાર સુધીનું શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કર્યું. મને આ પ્રતિભાશાળી ટીમ પર ખૂબ જ ગર્વ છે. આપણી ટીમ વિશ્વમાં છઠ્ઠા સ્થાને રહી.
- **બુદ્ધના વિચારો:** ભગવાન ગૌતમ બુદ્ધનો જીવન સંદેશ આજે પણ સુસંગત છે. તેમણે આપણને શીખવ્યું કે શાંતિ આપણી અંદરથી શરૂ થાય છે, પોતાના પર વિજય એ સૌથી મોટી જીત છે. આજે દુનિયા જે તણાવ અને સંઘર્ષોનો સામનો કરી રહી છે તે જોતાં, બુદ્ધના વિચાર વધુ મહત્વપૂર્ણ બની ગયા છે.
- **પરંપરા પર ગર્વ:** બ્રીટિંગ રીટ્રીટનું સંગીત પહેલીવાર વેલ્ડ ઓટીટી પર ઉપલબ્ધ છે. તે નજીકના ભવિષ્યમાં અન્ય પ્લેટફોર્મ પર પણ ઉપલબ્ધ થશે. તમે તે જરૂર સાંભળજો. તમને આપણા સશસ્ત્ર દળો અને તેમની પરંપરાઓ પર ખૂબ ગર્વ થશે.
- **સંરક્ષણને વેગ મળ્યો:** છત્તીસગઢમાં કાળિયાર ફરી દેખાવા લાગ્યા છે. એક સમયે તેમની સંખ્યા નોંધપાત્ર રીતે ઘટી ગઈ હતી, પરંતુ સતત પ્રયાસો થયા અને સંરક્ષણમાં વધારો થયો. આજે, તેઓ ફરી એકવાર ખુલ્લા મેદાનોમાં દોડતાં જોવા મળે છે. ગ્રેટ ઈન્ડિયન બસ્ટર્ડના સંરક્ષણ માટે પણ આવી જ આશા છે.
- **વાંસ ક્ષેત્રમાં પૂર્વોત્તરની સફળતા:** જે વસ્તુને એક સમયે બોજ તરીકે જોવામાં આવતી હતી, 2017 માં, કાયદામાં સુધારો કરીને વાંસને વૃક્ષની શ્રેણીમાંથી દૂર કરવામાં આવ્યો. ત્યારથી, વાંસ ક્ષેત્રમાં રોજગાર, વ્યવસાય અને નવીનતાને નવી ગતિ મળી છે. આપણી માતાઓ અને બહેનો આની સૌથી વધુ લાભાર્થી છે.
- **ખાસ પોર્ટલ:** ભારતના રાષ્ટ્રીય આર્કાઇવ્સે એક ખાસ પોર્ટલ પર એક અનોખો ડેટાબેઝ શેર કર્યો છે. આ સંસ્થાએ 20 કરોડથી વધુ અમૂલ્ય દસ્તાવેજોને ડિજિટાઇઝ કરી જાહેર કર્યા છે. તમે સૌ www.abhilekh-patal.in ની અવશ્ય મુલાકાત લેજો.
- **વસ્તી ગણતરી 2027:** દેશની વસ્તી ગણતરી ફક્ત સરકારી કામ નથી. આ આપણા સૌની જવાબદારી છે. તમારી ભાગીદારી ખૂબ જ જરૂરી છે. ચાલો આપણે બધા સાથે મળીને આ પ્રક્રિયામાં ભાગ લઈએ. વસ્તી ગણતરી 2027 ને સફળ બનાવીએ.
- **સ્થાનિકથી લઈને વૈશ્વિક સ્તરે:** ભારતીય ચીઝ હવે દેશની સીમાઓને પાર કરી વિશ્વભરના બજારો અને રેસ્ટોરાં સુધી પહોંચી રહ્યું છે. આજે આપણે સ્થાનિકથી વૈશ્વિક સુધીની વાત કરીએ છીએ, તેમાં ભારતીય ચીઝનું ઉદાહરણ આપણને આગળનો માર્ગ પ્રશસ્ત કરે છે.

સંપૂર્ણ ‘મન કી બાત’ સાંભળવા માટે QR કોડ સ્કેન કરો.

ન્યૂ ઇન્ડિયા સમાચાર

વર્ષ: 6 | અંક: 22 | 16-31 મે, 2026

મુખ્ય સંપાદક

ધરિન્દ્ર ઓઝા

મુખ્ય મહાનિદેશક

પ્રેસ ઈન્ફોર્મેશન બ્યૂરો, નવી દિલ્હી

વરિષ્ઠ સલાહકાર સંપાદક

સંતોષ કુમાર

વરિષ્ઠ સહાયક સલાહકાર સંપાદક

પવન કુમાર

સહાયક સલાહકાર સંપાદક

અખિલેશ કુમાર

ચંદનકુમાર ચૌધરી

ભાષા સંપાદન

સુમિત કુમાર (અંગ્રેજી)

રજનીશ મિશ્રા (અંગ્રેજી)

નદીમ અહેમદ (ઉર્દૂ)

સિનિયર ડિઝાઇનર

કુલચંદ તિવારી

ડિઝાઇનર

અભય ગુપ્તા

સત્યમ સિંહ

13 ભાષાઓમાં ઉપલબ્ધ
ન્યૂ ઇન્ડિયા સમાચાર વાંચવા
માટે ક્લિક કરો.

<https://newindiasamachar.pib.gov.in/news.aspx>

ન્યૂ ઇન્ડિયા સમાચારના જૂના
અંક વાંચવા માટે ક્લિક કરો

<https://newindiasamachar.pib.gov.in/archive.aspx>

'ન્યૂ ઇન્ડિયા સમાચાર' અંગે સતત અપડેટ
મેળવવા માટે ફોલો કરો: @NISPIBIndia

ભારતની વસ્તી ગણતરી

પ્રગતિ અને વિકાસ નો મજબૂત આધાર

ભારતમાં વસ્તી ગણતરી એ ફક્ત વસ્તીની ગણતરી નથી; તે ભારતના સમગ્ર નીતિ-નિર્માણ માળખાનો આધાર છે. દર દાયકાની શરૂઆતમાં હાથ ધરવામાં આવતી વસ્તી ગણતરી, COVID-19 ને કારણે આ વખતે વિલંબિત થઈ એપ્રિલ 2026 માં શરૂ થઈ છે, તે હવે આધુનિક ટેકનોલોજી અને ડિજિટલ ક્રાંતિના પ્રતિક રૂપે નાખવા માટે તૈયાર છે વિકસિત ભારતનો પાયો... |8-26

પીએમ મોદીનો શુભી પ્રવાસ

ગંગા એક્સપ્રેસવે: નવા સપના
અને તકોનો પ્રવેશદ્વાર

પીએમ મોદીએ ગંગા એક્સપ્રેસવે સહિત
હજારો કરોડ રૂપિયાના વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સનું
ઉદ્ઘાટન અને શિલાન્યાસ કર્યો... |27-29

નારી શક્તિ વંદન
અધિનિયમ અભિવાદન

સમાચાર સારાંશ

|4-5

સુનિશ્ચિત થઈ રહી છે ખાદ્ય સુરક્ષા

ખાદ્ય સંચય યોજનાથી મજબૂત થઈ રહ્યું છે દેશનું અર્થતંત્ર

|6-7

ન્યૂઝીલેન્ડમાં ભારતીય નિકાસ ડ્યુટી ફ્રી...

ભારત-ન્યૂઝીલેન્ડ મુક્ત વેપાર કરાર પર થયા હસ્તાક્ષર

|32-35

ભારત વૈશ્વિક અર્થતંત્રનો મુખ્ય આધારસ્તંભ

કોરિયન રાષ્ટ્રપતિની ભારત મુલાકાત

|36-37

વ્યક્તિત્વ: કુમુદિની લાખિયા

ભારતીય શાસ્ત્રીય નૃત્યની મહાન સાધિકા

|38

વૈશ્વિક પર્યટન અને સાંસ્કૃતિક
સ્થળનું કેન્દ્ર બન્યું પૂર્વોત્તર

પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ સિક્કિમની મુલાકાત દરમિયાન

4,000 કરોડ રૂપિયાથી વધુના વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સના કર્યા

ઉદ્ઘાટન અને શિલાન્યાસ |30-31

પ્રકાશક અને મુદ્રક: કંચન પ્રસાદ, મહાનિદેશક સીબીસી (કેન્દ્રીય સંચાર બ્યૂરો) પત્ર વ્યવહાર અને ઈમેલ માટેનું સરનામું: ૩મ નંબર- 1077,

સૂચના ભવન, સીજીઓ કોમ્પ્લેક્સ, નવી દિલ્હી-110003, ઈમેલ- response-nis@pib.gov.in આર.એન.આઈ. નંબર DELHIN/2020/78812

સંપાદકની કલમે...

વસ્તી ગણતરી-2027

વિકસિત ભારતની યાત્રાનો આધાર...

સાદર નમસ્કાર.

ભારતમાં વિશ્વની સૌથી મોટી વસ્તી ગણતરી-2027 સુંબેશ શરૂ થઈ ગઈ છે. આ દેશના સૌથી મોટા વહીવટી અને આંકડાકીય અભિયાનની શરૂઆત છે. આ ભારતની પહેલી વસ્તી ગણતરી છે જેમાં સંપૂર્ણ ડિજિટલ ડેટા કેપ્ચર સાથે સ્વ-ગણતરીનો સમાવેશ થાય છે. દરેક કલ્યાણકારી યોજના, દરેક મતવિસ્તારની સીમા અને દરેક વિકાસ યોજના વસ્તી ગણતરીના ડેટા પર આધારિત હોય છે. ભારતમાં 150 વર્ષથી વધુ સમયથી વસ્તી ગણતરી કરવામાં આવી રહી છે. પ્રથમ સંપૂર્ણ વસ્તી ગણતરી 1881 માં બ્રિટિશ શાસન હેઠળ હાથ ધરવામાં આવી હતી, અને ત્યારથી, તે દર 10 વર્ષે હાથ ધરવામાં આવે છે. છેલ્લી વસ્તી ગણતરી 2011 માં હાથ ધરવામાં આવી હતી અને 2021 માટે સુનિશ્ચિત કરવામાં આવી હતી. જોકે, COVID-19 રોગચાળાને કારણે, આ વસ્તી ગણતરી મુલતવી રાખવી પડી હતી. પરિણામે, 2027 ની વસ્તી ગણતરી ખાસ કરીને મહત્વપૂર્ણ બની જાય છે કારણ કે તે લાંબા અંતરાલ પછી એક નવું ચિત્ર રજૂ કરશે. આ વસ્તી ગણતરી એટલા માટે પણ ખાસ છે કારણ કે, સ્વતંત્રતા પછી પહેલી વાર, સમગ્ર પ્રક્રિયામાં જાતિગત વસ્તી ગણતરીનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. આ સામાજિક સમરસતા અને ન્યાયની દિશામાં એક અસરકારક પગલું છે.

વસ્તી ગણતરીનો સરળ અર્થ એ છે કે, દેશની દરેક વ્યક્તિની ગણતરી અને સંબંધિત સામાજિક-આર્થિક માહિતીનું સંકલન. આ દાયકાની પ્રક્રિયા દેશમાં કેટલા લોકો રહે છે, તેમનું વય જૂથ માળખું, તેમનું શિક્ષણનું સ્તર, તેમની રોજગાર સ્થિતિ અને તેઓ ક્યા લાભો મેળવવાના હકદાર છે અથવા ક્યા લાભોથી વંચિત છે તે સમજવાનું સરળ બનાવે છે. વસ્તી ગણતરીના ડેટા સરકારી નીતિઓનો આધાર બને છે.

રસ્તા, શિક્ષણ, આરોગ્ય, પાણી પુરવઠો, આવાસ અને રોજગાર જેવા તમામ ક્ષેત્રો માટે આયોજન આ ડેટા પર જ આધારિત છે. એટલે કે આ ડેટા નીતિઓ અને યોજનાઓના નિર્માણ અને અમલીકરણમાં અત્યંત મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે. વસ્તી ગણતરીની સફળતા ફક્ત સરકારના પ્રયાસો પર આધારિત નથી; જનભાગીદારી પણ એટલી જ મહત્વપૂર્ણ છે. સચોટ અને સંપૂર્ણ માહિતી પૂરી પાડવાની દરેક નાગરિકની ફરજ છે. આ માત્ર ઔપચારિકતા નથી, પરંતુ રાષ્ટ્ર નિર્માણમાં યોગદાન છે. વસ્તી ગણતરીની પ્રક્રિયા, તેના હેતુ, મહત્વ, ઉપયોગ અને વિકસિત ભારતની યાત્રામાં યોગદાન દર્શાવતી વસ્તી ગણતરી 2027 જ આ અંકની કવર સ્ટોરી બની છે.

આ ઉપરાંત, વ્યક્તિત્વ વિભાગમાં મહાન ભારતીય શાસ્ત્રીય નૃત્યાંગના કુમુદિની લાખિયા, ફ્લેગશિપમાં મુખ્ય ખાદ્ય સંગ્રહ યોજના સહિત પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીના પખવાડિયાના કાર્યક્રમોનો સમાવેશ થાય છે.

સાથે જ મેગેઝિનના અંદરના પૃષ્ઠ પર મન કી બાત અને પાછળના કવર પર દેવભૂમિ ઉત્તરાખંડમાં ચારધામ યાત્રાના પ્રારંભ પર પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીની શુભેચ્છાઓ અને પત્રના અંશો પર વિશેષ સામગ્રી પણ સામેલ છે.

અમને તમારા સૂચનો મોકલતા રહો.

(ધીરેન્દ્ર ઓઝા)

હિન્દી, અંગ્રેજી અને અન્ય 11 ભાષાઓમાં ઉપલબ્ધ ન્યુ ઇન્ડિયા સમાચાર વાંચો/ડાઉનલોડ કરો.

<https://newindiasamachar.pib.gov.in/news.aspx>

આપની વાત...

મેગેઝિન પાક્ષિક માહિતીનો ભંડાર

હું ન્યૂ ઈન્ડિયા સમાચાર મેગેઝિનનો નિયમિત વાચક છું. તંત્રીલેખ મને સમગ્ર અંક વિશે માહિતી પૂરી પાડે છે. આ માહિતી મેગેઝિન વાચકો માટે ઉપયોગી બનાવે છે. આ મેગેઝિન પાક્ષિક માહિતીનો ભંડાર છે, તેથી મને ગર્વ છે કે તે પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીના “વિકસિત ભારત” ના વિઝનને પ્રાપ્ત કરવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી રહ્યું છે.

balkrishnakasar5@gmail.com

વાચન સામગ્રી અને તમામ પાસાંમાં ખૂબ જ સરસ

5 એપ્રિલના રોજ પ્રકાશિત થયેલ રાષ્ટ્રીય દરિયાઈ વિશેષાંક ન્યૂ ઈન્ડિયા સમાચાર તેની સામગ્રી અને એકંદર કવરેજમાં ઉત્તમ હતું. અર્થશાસ્ત્રના શિક્ષક તરીકે, મને આ વિશેષ અંકનો ખૂબ ફાયદો થયો. હું ચોક્કસપણે મારા વિદ્યાર્થીઓ અને ભારતને વ્યાપકપણે સમજવામાં રસ ધરાવતા કોઈપણ વ્યક્તિને આ દસ્તાવેજની ભલામણ કરીશ.

ડૉ. જી.જી. કુમારી ટી

jijikumari@gmail.com

ગાગરમાં સાગર, ઉત્તમ અને અદ્ભુત

ન્યૂ ઈન્ડિયા સમાચાર મેગેઝિનનો નવીનતમ અંક ખરેખર ગાગરમાં સાગર છે. હું આ મેગેઝિન ઘણા સમયથી વાંચી રહ્યો છું, અને તે જે માહિતી પૂરી પાડે છે તે હંમેશા ઉત્તમ અને વ્યાપક હોય છે. પરંતુ આ વખતે, સમગ્ર ટીમના પ્રયાસો નાગરિક સંતોષ માટે ઉચ્ચતમ સ્તરના છે, જેમાં દેશના દરિયાકાંઠા અને તેની પરિવહન ક્ષમતાનું વિશેષ કવરેજ સામેલ છે. માહિતી સંગ્રહ અને પ્રસ્તુતિ ઉચ્ચતમ ધોરણની છે. આ નવીનતમ પ્રકાશનને ખરેખર દેશના દરિયાઈ મહત્વ અને શિપિંગ ઉદ્યોગમાં પ્રભુત્વ પર સંદર્ભ પુસ્તક ગણવામાં આવશે. મેગેઝિનનો શ્રેષ્ઠ ભાગ બાબુ જગજીવન રામ પરનો લેખ છે, જે સ્વર્ગસ્થ મહાન નેતા માટે અત્યંત આદર સાથે લખાયેલો છે.

મનમોહન બહેડ દધીય

man.bahed82@gmail.com

મેગેઝિનમાં હોય છે ભારત અંગેના ઘણા રસપ્રદ વિષયો

હું ન્યૂ ઈન્ડિયા સમાચાર ઈ-મેગેઝિનનો નિયમિત વાચક છું. આ મેગેઝિન ખૂબ જ રસપ્રદ છે અને ભારત વિશે ઘણા રસપ્રદ વિષયોને આવરી લે છે.

sangitadatta937@gmail.com

પ્રગતિ અને કલ્યાણકારી યોજનાઓ વિશે જાણવા માટેનો એક સારો સ્ત્રોત

ભારત સરકાર દ્વારા પ્રકાશિત “ન્યૂ ઈન્ડિયા સમાચાર” મેગેઝિન, દેશની પ્રગતિ અને વિવિધ કલ્યાણકારી યોજનાઓ વિશે જાણવા માટે એક ઉત્તમ સ્ત્રોત છે. હું આ મેગેઝિનનો નિયમિત વાચક છું.

રાજ કિશોર નાયક

rajkishorenayak405@gmail.com

પત્ર વ્યવહાર અને ઈમેલ માટેનું સરનામું: રૂમ નંબર-1077, સૂચના ભવન, સીજીઓ કોમ્પ્લેક્સ, નવી દિલ્હી - 110003.

ઈમેલ : response-nis@pib.gov.in

મહિલાઓના રોજગાર દરમાં લગભગ બમણો વધારો

પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીના નેતૃત્વ હેઠળ, દેશમાં મહિલાઓ માટે વધુ અનુકૂળ તકો ખુલી રહી છે, જેના કારણે મહિલા રોજગાર સૂચકાંકોમાં અભૂતપૂર્વ સુધારો થયો છે. છેલ્લા સાત વર્ષમાં મહિલા શ્રમબળ ભાગીદારી નોંધપાત્ર રીતે વધી છે. 2017-18માં 23.3% હતી જે 2025માં 40% થઈ ગઈ છે. આ જ સમયગાળા દરમિયાન, મહિલા શ્રમબળ ગુણોત્તર 22% થી વધીને લગભગ 39% થયો છે. વધુમાં, મહિલા બેરોજગારી દર 5.6% થી ઘટીને 3.1% થયો છે. આ સૂચવે છે કે રોજગાર શોધતી મહિલાઓ હવે વધુ સફળતાપૂર્વક રોજગાર મેળવી રહી છે. કેન્દ્રીય શ્રમ અને રોજગાર મંત્રી ડૉ. મનસુખ માંડવિયાએ જણાવ્યું હતું કે ભારતનું સામાજિક સુરક્ષા કવરેજ છેલ્લા દાયકામાં લગભગ ત્રણ ગણું વધ્યું છે, જે 2015માં 19% હતું જે 2025માં 64.3% થી વધુ થયું છે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે આ શ્રમ કાયદા સુધારણા, ડિજિટલ સમાવેશ અને લક્ષિત કલ્યાણ વિતરણ જેવા ક્ષેત્રોમાં સતત નીતિગત કાર્યવાહીનું પરિણામ છે.

સીક્રૂડ નિકાસ અત્યાર સુધીના ઉચ્ચ સ્તરે...

72 હજાર કરોડ રૂપિયાથી વધુ

વિકસિત ભારત 2047નું વિઝન હાંસલ કરવામાં મત્સ્યઉદ્યોગ ક્ષેત્ર મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે. તેથી, કેન્દ્ર સરકાર મત્સ્યઉદ્યોગ અને જળચરઉછેરને મજબૂત બનાવવા, મૂલ્ય શ્રંખલાઓને આધુનિક બનાવવા અને સીક્રૂડ નિકાસને વિસ્તૃત કરવા માટે સતત કામ કરી રહી છે. પરિણામે, ભારતની સીક્રૂડ નિકાસ 72 હજાર કરોડની સર્વકાલીન ઉચ્ચતમ સપાટીએ પહોંચી છે, જે 19.32 લાખ મેટ્રિક ટન સુધી પહોંચી છે. ફોજન ઝીંગાએ ભારતના રેકોર્ડ સીક્રૂડ નિકાસમાં 47,973 કરોડ રૂપિયાનું યોગદાન આપ્યું છે.

પ્રધાનમંત્રી રાષ્ટ્રીય બાળ પુરસ્કાર 2026 માટે કરો નોંધણી

જો તમે પોતાને પ્રધાનમંત્રી રાષ્ટ્રીય બાળ પુરસ્કાર 2026 માટે લાયક માનતા હો, તો નોંધણી કરો. નોંધણી માટેની છેલ્લી તારીખ 31 જુલાઈ, 2026 છે. આ પ્રતિષ્ઠિત રાષ્ટ્રીય પુરસ્કાર દર વર્ષે દેશભરના બાળકોની અસાધારણ સિદ્ધિઓને માન્યતા આપવા માટે આપવામાં આવે છે. આ પુરસ્કાર એવા બાળકોને આપવામાં છે જેમણે બહાદુરી, રમતગમત, સમાજ સેવા, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી, પર્યાવરણ અને કલા અને સંસ્કૃતિના ક્ષેત્રોમાં રાષ્ટ્રીય ઓળખ પ્રાપ્ત કરી છે.

ભારતમાં રહેતા કોઈપણ ભારતીય નાગરિક, 31 જુલાઈ, 2026 સુધીમાં 5 થી 18 વર્ષની વયના, પુરસ્કારો માટે પાત્ર છે. નોંધણી ફક્ત રાષ્ટ્રીય એવોર્ડ પોર્ટલ <https://awards.gov.in> પર સ્વીકારવામાં આવશે. પુરસ્કારો માટે સ્વ-નામાંકન અને ભલામણો બંને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.

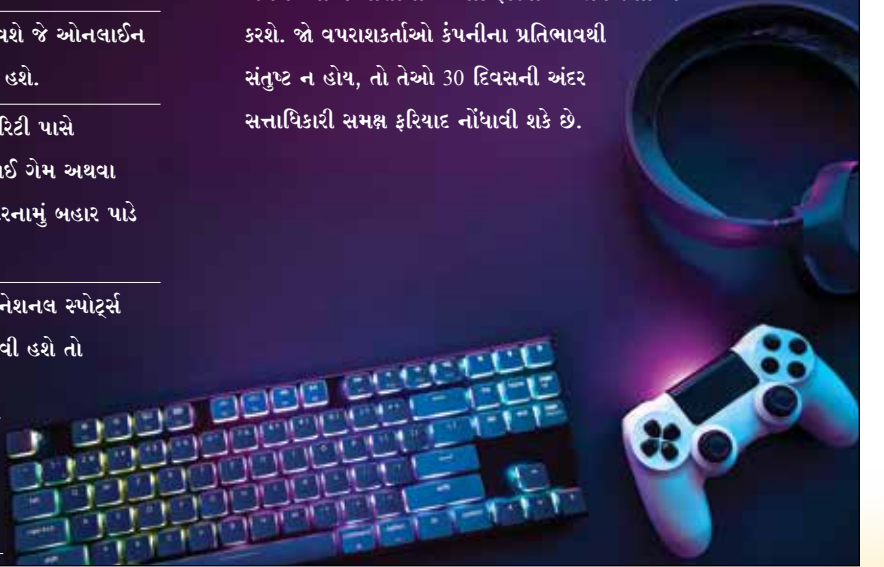

ઓનલાઈન ગેમિંગ પ્લેટફોર્મ યુઝરનો ડેટા ભારતમાં સ્ટોર કરશે

સંસદે નાગરિકોને ઓનલાઈન પૈસા કમાતી રમતોના વધતા ખતરાથી બચાવવા અને ઈ-સ્પોર્ટ્સ અને ઓનલાઈન સોશિયલ ગેમ્સ માટે અનુકૂળ માળખું બનાવવા માટે ઓગસ્ટ 2025 માં ઓનલાઈન ગેમિંગ પ્રમોશન અને રેગ્યુલેશન એક્ટ, 2025 પસાર કર્યો હતો. આ અનુરૂપ, કેન્દ્ર સરકારે હવે ગેમિંગ પ્રમોશન અને રેગ્યુલેશન ડ્વેસ, 2026 ને સૂચિત કર્યું છે, જે 1 મે, 2026 થી અમલમાં આવી ગયો છે.

- કોઈ ચોક્કસ ઓનલાઈન ગેમ એ 'ઓનલાઈન મની ગેમ' (જે પ્રતિબંધિત છે), 'ઓનલાઈન સોશિયલ ગેમ' કે 'ઈ-સ્પોર્ટ' છે કે નહીં, તે ચોક્કસપણે નક્કી કરવા માટે એક સ્પષ્ટ, પારદર્શક અને સમયબદ્ધ પ્રણાલી સ્થાપિત કરવામાં આવશે.
- એક ઓનલાઈન ગેમિંગ ઓથોરિટી બનાવવામાં આવશે જે ઓનલાઈન સોશિયલ ગેમ્સ અને ઈ-સ્પોર્ટ્સનું ડિજિટલ રેગ્યુલેટર હશે.
- સામાન્ય રીતે, કોઈપણ ઓનલાઈન ગેમ માટે ઓથોરિટી પાસે નોંધણીની જરૂર હોતી નથી, પરંતુ જે કેન્દ્ર સરકાર કોઈ ગેમ અથવા ગેમની શ્રેણીની નોંધણી કરાવવી જરૂરી હોવાનું જાહેરનામું બહાર પાડે છે, તો તે કરવું પડશે.
- ઈ-સ્પોર્ટ્સ રજીસ્ટર થયેલા હોવા જોઈએ. જે રમતને નેશનલ સ્પોર્ટ્સ ગવર્નન્સ એક્ટ, 2025 હેઠળ માન્યતા આપવામાં આવી હશે તો ઓથોરિટી તેમને રજીસ્ટર કરશે.
- નિયમ 17 જણાવે છે કે યુઝર ડેટા ભારતમાં સંગ્રહિત થવો જોઈએ અને ચોક્કસ સમયગાળા માટે સુરક્ષિત રાખવો પડશે.

- ઓથોરિટી આવી ઓનલાઈન ગેમ્સની યાદી જાહેર કરશે જેને પૈસાની રમતો ગણવામાં આવશે, તેમના નામ અને વિગતો સાથે, તેની વેબસાઈટ અથવા એપ પર.
- ગેમ કંપની વપરાશકર્તાઓ માટે ફરિયાદ પદ્ધતિ સ્થાપિત કરશે. જે વપરાશકર્તાઓ કંપનીના પ્રતિભાવથી સંતુષ્ટ ન હોય, તો તેઓ 30 દિવસની અંદર સત્તાધિકારી સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી શકે છે.

ફૂડ પ્રોસેસિંગ માટે પીએલઆઈ યોજના 3.39 લાખ નોકરીઓનું સર્જન

ફૂડ પ્રોસેસિંગ ઉદ્યોગ માટે ઉત્પાદન આધારિત પ્રોત્સાહન યોજના (PLISFPI) પર સરકાર 2021-22 થી ચાલુ નાણાકીય વર્ષ 2026-27 સુધી 10,900 કરોડ રૂપિયા ખર્ચ કરી રહી છે. તેનો ઉદ્દેશ્ય વેચાણ વૃદ્ધિ અને બ્રાન્ડ પ્રમોશનને પ્રોત્સાહન આપીને વૈશ્વિક સ્તરે અગ્રણી ભારતીય ખાદ્ય ઉત્પાદક ક્ષેત્રની અગ્રણી કંપનીઓ બનાવવાનો છે. આ યોજના હેઠળ, ફેબ્રુઆરી 2026 સુધીમાં 274 પ્રોજેક્ટ સાર્થકને આવરી લેતી 165 અરજીઓને મંજૂરી આપવામાં આવી છે, જેમાં 2,162.55 કરોડ રૂપિયાની પ્રોત્સાહન રકમ આપવામાં આવી છે. આ પ્રોજેક્ટ્સે 3.39 લાખ નોકરીઓનું સર્જન કર્યું છે, જે 2.5 લાખ નોકરીઓના લક્ષ્યાંક કરતાં નોંધપાત્ર રીતે વધુ છે. ખાદ્ય પ્રક્રિયા અને જાળવણી ક્ષમતામાં વાર્ષિક 34 લાખ મેટ્રિક ટનનો વધારો થયો છે.

ભારતનું 99મું રામસર સ્થળ બન્યું શેખા તળાવ પક્ષી અભયારણ્ય

કેન્દ્રીય પર્યાવરણ, વન અને આબોહવા પરિવર્તન મંત્રી ભૂપેન્દ્ર યાદવે 22 એપ્રિલે ઉત્તર પ્રદેશના અલીગઢમાં શેખા તળાવ પક્ષી અભયારણ્યને ભારતનું 99મું રામસર સ્થળ જાહેર કર્યું. આ સાથે ઉત્તર પ્રદેશમાં આવા સ્થળોની સંખ્યા વધીને 12 થઈ ગઈ છે. કેન્દ્રીય મંત્રીએ જણાવ્યું હતું કે પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીના નેતૃત્વ હેઠળ, ભારતના ઈકોસિસ્ટમ કાયાકલ્પ અભિયાન, ભીનાશવાળી જમીન અને પ્રાણીઓ, ખાસ કરીને પક્ષીઓ માટે કુદરતી રહેઠાણોના સંરક્ષણ પ્રત્યેની અમારી પ્રતિબદ્ધતાને ફરી એકવાર વૈશ્વિક સમુદાય તરફથી માન્યતા મળી છે. શેખા તળાવ મધ્ય એશિયાઈ ફ્લાયબે પર એક મહત્વપૂર્ણ પડાવ છે, જે હંસ, પેઈન્ટેડ સ્ટોર્ક અને વિવિધ પ્રકારના બતક જેવા સ્થળાંતર કરનારા પક્ષીઓ માટે શિયાળામાં રહેવા માટેનું એક મહત્વપૂર્ણ નિવાસસ્થાન પૂરું પાડે છે.

સુનિશ્ચિત થઈ રહેલી ખાદ્ય સુરક્ષા

દેશ અને દુનિયાની વધતી જતી ખાદ્ય જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવા માટે શરૂ કરાયેલી, વિશ્વની સૌથી મોટી સહકારી અનાજ સંગ્રહ યોજનાએ માત્ર ખેડૂતોને જ ફાયદો કરાવ્યો નથી પરંતુ દેશની અર્થવ્યવસ્થાને પણ મજબૂત બનાવી છે. 31 મે, 2023 ના રોજ કેબિનેટની મંજૂરી મળ્યા પછી અને 24 ફેબ્રુઆરી, 2024 ના રોજ પ્રધાનમંત્રી દ્વારા તેની શરૂઆત થયા પછી, ખેડૂતોની આવકમાં પણ જોવા મળ્યો છે વધારો...

સહકારી ક્ષેત્રની વિશ્વની સૌથી મોટી ખાદ્ય સંગ્રહ યોજના પેક્સ સ્તરે કૃષિ જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરવાનો પ્રયાસ થઈ રહ્યો છે. આ માત્ર દેશની ખાદ્ય સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરી રહી નથી પરંતુ અનાજનો બગાડ પણ ઘટાડી રહી છે. ખેડૂતોને તેમના ઉત્પાદન માટે વધુ સારા ભાવ પણ મળી રહ્યા છે. પાયલોટ પ્રોજેક્ટ તરીકે શરૂ કરાયેલી, આ યોજના આંતર-મંત્રી સમિતિ, રાષ્ટ્રીય સંકલન સમિતિ, રાજ્ય-સ્તરીય સહકારી વિકાસ સમિતિ અને જિલ્લા-સ્તરીય સહકારી વિકાસ સમિતિ દ્વારા સંકલિત કરવામાં આવી રહી છે.

દેશમાં ખાદ્યાન્ન સંગ્રહ ક્ષમતાની અછતને પહોંચી વળવા અને કૃષિ માળખાગત સુવિધાઓના નિર્માણ માટે, કેન્દ્ર સરકારે “સહકારી ક્ષેત્રમાં વિશ્વની સૌથી મોટી ખાદ્યાન્ન સંગ્રહ યોજના” ને મંજૂરી આપી. આ યોજનામાં કૃષિ માળખાગત ભંડોળ (એઆઈએફ), કૃષિ માર્કેટિંગ માળખાગત યોજના (એએમઆઈ), કૃષિ યાંત્રિકીકરણ પર સબ-મિશન (એસએમએએમ) અને પ્રધાનમંત્રી સૂક્ષ્મ ખાદ્ય ઉદ્યોગો અપગ્રેડેશન (પીએમએફએમઈ) યોજના દ્વારા, પ્રાથમિક કૃષિ ધિરાણ મંડળીઓ (પેક્સ) અને અન્ય સહકારી

યોજનામાં સહભાગી સહકારી સંસ્થાઓ પરના નાણાકીય બોજને નોંધપાત્ર રીતે ઘટાડવા માટે નાબાઈની ખાસ પુનર્ધિરાણ યોજનાનો પણ ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. જ્યારે કૃષિ માળખાગત ભંડોળ (એઆઈએફ) હેઠળ ઉપલબ્ધ 3% વ્યાજ સબસિડી સાથે જોડવામાં આવે છે, ત્યારે વિશ્વની સૌથી મોટી અનાજ સંગ્રહ યોજના હેઠળ પેક્સ માટે અસરકારક લોન વ્યાજ દર ઘટીને માત્ર 1% થાય છે.

મંડળીઓમાં ગોદામ, કસ્ટમ હાયરિંગ સેન્ટર, પ્રોસેસિંગ યુનિટ અને વાજબી ભાવની દુકાનો સહિત વિવિધ કૃષિ માળખાકીય સુવિધાઓનું નિર્માણ કરવામાં આવી રહ્યું છે.

એઆઈએફ યોજના હેઠળ, ગોદામના બાંધકામ માટે પેક્સને લેવામાં આવેલી લોન પર વ્યાજ સબસિડી આપવામાં આવે છે અને ખાદ્યાન્ન

એએમઆઈ યોજના હેઠળ કરવામાં આવેલા સુધારા...

- માર્જિન મનીની જરૂરિયાત 20% થી ઘટાડીને 10% કરવામાં આવી.

મેદાની વિસ્તાર

7,000

રૂપિયા પ્રતિ મેટ્રિક ટન બાંધકામ ખર્ચ કરવામાં આવ્યો. 3,000 - 3,500 પ્રતિ મેટ્રિક ટનથી સુધારીને.

પૂર્વોત્તર

8,000

રૂપિયા પ્રતિ મેટ્રિક ટન 4000 રૂપિયા પ્રતિ મેટ્રિક ટનથી વધારીને કરવામાં આવ્યા.

- પેક્સ માટે સબસિડી 25% થી વધારીને 33.33% કરવામાં આવી છે (સાદા વિસ્તારો માટે પ્રતિ મેટ્રિક ટન રૂ. 875 થી વધારીને રૂ. 2,333 અને ઉત્તર પૂર્વિય રાજ્યો માટે પ્રતિ મેટ્રિક ટન રૂ. 1,333.33 થી વધારીને રૂ. 2,666).
- પેક્સ માટે આંતરિક રસ્તાઓ, વજન પુલ, સીમા દિવાલો વગેરે જેવા માળખાકીય સુવિધાઓ માટે કુલ સ્વીકાર્ય સબસિડીના એક તૃતીયાંશ વધારાની સબસિડી આપવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.

યોજના હેઠળ બની રહ્યા છે...

- ગ્રામ્ય સ્તરે પેક્સ/સહકારી મંડળીઓમાં ગોદામ
- મશીન ભાડા કેન્દ્ર
- પ્રોસેસિંગ યુનિટ
- રાશનની દુકાન

સંગ્રહના નિર્માણ માટે 33% સબસિડી આપવામાં આવે છે. કૃષિ અને ખેડૂત કલ્યાણ વિભાગે એઆઈએફ યોજના હેઠળ પેક્સ માટે કેડિટ ગેરંટી 2+5 વર્ષથી વધારીને 2+8 વર્ષ કરી છે.

કેન્દ્રીય સહકાર મંત્રી અમિત શાહ, ખાદ્યાન્ત સંગ્રહની વ્યવસ્થા પર ભાર મૂકતા કહે છે કે આગામી દિવસોમાં, ખાદ્યાન્ત સંગ્રહની વ્યવસ્થા લગભગ ત્રણ ગણી વધારવાની જરૂર છે, જેમાંથી 2 ગણી સહકારી ક્ષેત્રે કરવી જોઈએ. આ દરેકની જવાબદારી છે. તેને ફક્ત પેક્સ પર ન છોડો. તાલુકા

અન્ન સંગ્રહ યોજનાની પ્રગતિ...

560 ખાદ્ય સંગ્રહ યોજના હેઠળ સહકારી મંડળીઓ ઓળખવામાં આવી છે.

120 સહકારી મંડળીઓમાં ગોદામનું બાંધકામ પૂર્ણ થયું છે.

426 ગોદામના બાંધકામ માટે ડીપીઆર સબમિટ કરવામાં આવ્યો છે.

72,702 આનાથી મેટ્રિક ટનની સંગ્રહ ક્ષમતા ઊભી થઈ છે.

(નોંધ: આંકડા 20 જાન્યુઆરી, 2026 સુધીના છે.)

અનાજ સંગ્રહ કેન્દ્ર બનાવવાની પ્રક્રિયા

- રાજ્ય સહકારી વિભાગ પેક્સ/સહકારી મંડળીઓને ઓળખે છે.
- ડીપીઆર (પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ) સ્થાન અનુસાર તૈયાર કરવામાં આવે છે.
- નિર્ધારિત ડિઝાઇન અને ગુણવત્તા ધોરણો અનુસાર બાંધકામ કાર્ય શરૂ થાય છે.
- લગભગ 6 મહિનામાં ગોદામ તૈયાર થઈ જાય છે.

9

વર્ષ

સુધી ભાડાની ગેરંટી ફૂડ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા (FCI) દ્વારા આપવામાં આવે છે.

ઓછું વ્યાજ (લગભગ 1%) પર લોન અને 33% સુધી સબસિડી મળે છે.

સહકારી ડેરીઓ, રાજ્ય-સ્તરીય માર્કેટિંગ ફેડરેશન, ધિરાણ ધરાવતી જિલ્લા સહકારી બેંકો અને જિલ્લા વેચાણ-ખરીદી યુનિયનો બધાએ મોટા-મોટા ગોદામ બનાવવા જોઈએ. દેશના 70% અનાજનું ઉત્પાદન ઉત્તર ભારતમાં પંજાબ અને હરિયાણામાં થાય છે. જો અનાજ અહીં ખરીદવામાં આવે, સંગ્રહિત કરવામાં આવે અને વિતરણ કરવામાં આવે, તો પરિવહન ખર્ચમાં ઓછામાં ઓછો 30-40 ટકાનો ઘટાડો થઈ શકે છે. ■

भारतनी पञ्चती गणतन्त्री

प्रगति अने विकास नो मञ्जुत आधार

ભારતમાં વસ્તી ગણતરી એ ફક્ત વસ્તીની ગણતરી નથી; તે ભારતના સમગ્ર નીતિ-નિર્માણ માળખાનો આધાર છે. જોકે દરેક દાયકાની શરૂઆતમાં થતી વસ્તી ગણતરી આ વખતે કોવિડને કારણે વિલંબિત થઈ છે અને એપ્રિલ 2026 માં શરૂ થઈ છે, તે હવે એક વિકસિત ભારતનો પાયો નાખશે, જેમાં આધુનિક ટેકનોલોજી અને ડિજિટલ ક્રાંતિનો સમાવેશ થશે, જેમાં સ્વ-ગણતરી અને જાતિ વસ્તી ગણતરીનો સમાવેશ થાય છે. દોઢસો વર્ષના વારસાને સાચવીને, વસ્તી ગણતરી 2027 'અમૃત કાળ' માં રાષ્ટ્રના ભવિષ્યનું ચિત્રણ કરશે, જ્યાં દરેક નાગરિકની માહિતી, ભાગીદારી અને પ્રગતિ નોંધવામાં આવશે. આ માત્ર વસ્તી ગણતરી નથી, પરંતુ લખવા જઈ રહી છે આત્મનિર્ભર ભારતના વિકાસની નવી પરિવર્તનશીલ

વિકાસ ગાથા...

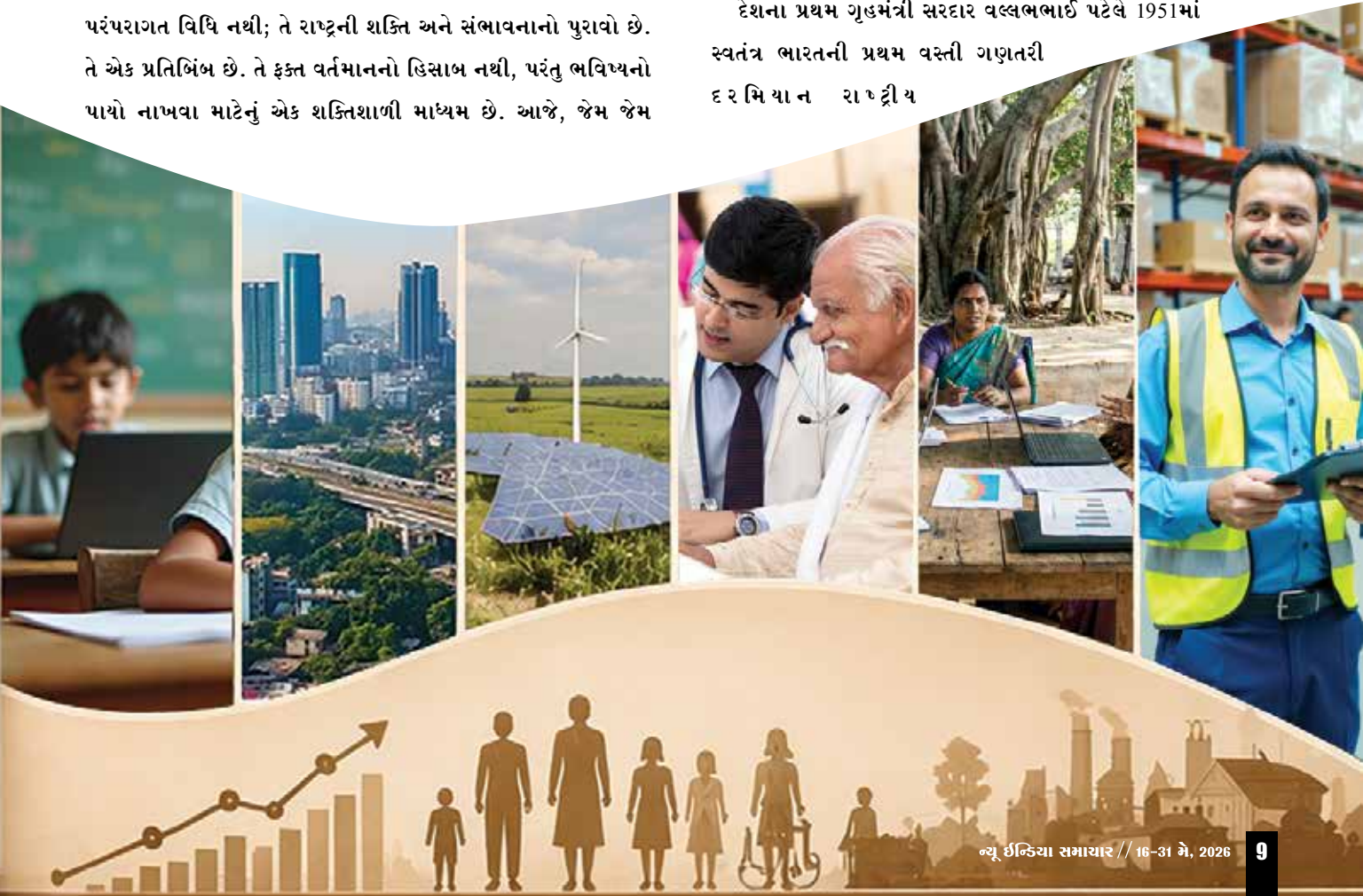
ભા

રતની વસ્તી ગણતરી 2027 માત્ર એક આંકડાકીય ક્વાયત નથી, પરંતુ એક વ્યાપક રાષ્ટ્રીય કાર્ય છે જે રાષ્ટ્રના ભવિષ્યનો માર્ગ દર્શાવે છે. તે રાષ્ટ્રનો અરીસો છે જેમાં ભારત પોતાને જુએ છે. તે રાષ્ટ્રના આત્માને સમજવા અને તેના ભવિષ્યને આકાર આપવા માટેનો એક વિરાટ મહાયજ્ઞ છે. તે ભારતને એક નવા દ્રષ્ટિકોણથી પોતાને જોવાની, તેની માનવશક્તિ, વિવિધતા, પડકારો અને અપાર સંભાવનાનું મૂલ્યાંકન કરવાની તક પૂરી પાડે છે. તેથી, વસ્તી ગણતરી ફક્ત ડેટા સંગ્રહ અથવા દાયકાઓની પરંપરાગત વિધિ નથી; તે રાષ્ટ્રની શક્તિ અને સંભાવનાનો પુરાવો છે. તે એક પ્રતિબિંબ છે. તે ફક્ત વર્તમાનનો હિસાબ નથી, પરંતુ ભવિષ્યનો પાયો નાખવા માટેનું એક શક્તિશાળી માધ્યમ છે. આજે, જેમ જેમ

ભારત વિકાસના માર્ગ પર ઝડપથી આગળ વધી રહ્યું છે અને વિકસિત ભારત 2047નું વિરાટ લક્ષ્ય નજીક આવી રહ્યું છે, તેમ તેમ 2027 ની વસ્તી ગણતરીનું મહત્વ વધુ વધી જાય છે. ટૂંકમાં, વસ્તી ગણતરી રાષ્ટ્રીય મહત્વનો એક કાર્ય છે, જેનો ડેટા આવનારા ઘણા વર્ષો માટે રાષ્ટ્રીય નીતિઓ અને કાર્યક્રમો નક્કી કરવા માટે નિર્ણાયક આધાર બનાવે છે, જે આગામી દાયકાઓ માટે યોજનાઓને નવા પરિમાણો અને આકાર આપે છે.

નીતિ નિર્માણ માટે મજબૂત આધાર

દેશના પ્રથમ ગૃહમંત્રી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલે 1951માં સ્વતંત્ર ભારતની પ્રથમ વસ્તી ગણતરી દરમિયાન રાષ્ટ્રીય

વસ્તી ગણતરીની એક લાંબી અને સમૃદ્ધ રહી છે પરંપરા

ભારતે તેની પ્રથમ સંકલિત વસ્તી ગણતરી 1881માં હાથ ધરી હતી. જો કે, ઐતિહાસિક રીતે કહીએ તો, પ્રાચીન ગ્રંથો, કૌટિલ્યનું અર્થશાસ્ત્ર, અબુલ ફઝલનું આઈન-એ-અકબરી, વગેરેમાં પણ ભારતીય વસ્તી ગણતરીનો જોવા મળે છે ઉલ્લેખ...

- ભારતમાં વસ્તી ગણતરીની લાંબી અને સમૃદ્ધ પરંપરા રહી છે. વસ્તી ગણતરીનો સૌથી પહેલો ઉલ્લેખ કૌટિલ્યના 'અર્થશાસ્ત્ર' (ઈ.સ. પૂર્વે 321-296)માં જોવા મળે છે.
- સમ્રાટ અકબરના સમયમાં અબુલ ફઝલની કૃતિ 'આઈન-એ-અકબરી' માં પણ વસ્તી ગણતરીનો ઉલ્લેખ છે.
- ભારતમાં પ્રથમ આધુનિક વસ્તી ગણતરી 1865 અને 1872 ની વચ્ચે થઈ હતી. જોકે, તે બધા વિસ્તારોમાં એકસાથે હાથ ધરવામાં આવી ન હતી.

સ્વતંત્રતા પછીની વસ્તી ગણતરી (1951-2011)

સ્વતંત્રતા પછી પહેલીવાર

1951 માં હાથ ધરવામાં આવી હતી વસ્તી ગણતરી.

ત્યારબાદ દર 10 વર્ષે

2011

સુધી વસ્તી ગણતરી ચાલુ રહી.

કોવિડને કારણે 2021માં વસ્તી ગણતરી થઈ શકી ન હતી જે હવે કરવામાં આવી રહી છે.

જીવનમાં વસ્તી ગણતરીનું મહત્વ વ્યક્ત કર્યું હતું. તેમણે ત્યારે કહ્યું હતું કે, “એક સંસ્થા તરીકે વસ્તી ગણતરીનો ઈતિહાસ લાંબો છે. તેનું કાર્ય ફક્ત લોકોની ગણતરી કરવાનું નથી, પરંતુ આપણી ઘણી વહીવટી નીતિઓ નક્કી કરવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવતી માહિતી મેળવવાનું પણ છે. આ કામગીરી દરમિયાન મેળવેલી માહિતી સામાજિક મહત્વનો મૂલ્યવાન વૈજ્ઞાનિક ડેટા પ્રદાન કરે છે. ઘણા કિસ્સાઓમાં, તે ઉપયોગી માર્ગદર્શન પૂરું પાડે છે જે આર્થિક નીતિઓ સિવાય અન્ય બાબતોમાં પ્રભાવશાળી હોય છે. વસ્તી ગણતરી પોતે અર્થશાસ્ત્રમાં એક રસપ્રદ કિસ્સો છે. વસ્તી ગણતરી આપણને આ સિદ્ધાંતોનું પરીક્ષણ કરવામાં અને તેમની સાથે વાસ્તવિક સુસંગતતા સ્થાપિત કરવામાં મદદ કરે છે.”

ખરેખર, વસ્તી ગણતરીનો ડેટા સરકારી નીતિઓનો પાયો બનાવે છે. વસ્તી ગણતરીનો ડેટા માત્ર સચોટ જ નથી પણ શિક્ષણ, કૌશલ્ય,

આરોગ્ય, રોજગાર અને ગ્રામીણ-શહેરી વિકાસ માટે નીતિઓ ઘડવા અને અમલમાં મૂકવા માટે પણ અસરકારક છે. વસ્તી ગણતરી સામાજિક સંવાદિતાને મજબૂત કરવા અને ન્યાય પ્રાપ્ત કરવા માટે એક મહત્વપૂર્ણ માધ્યમ છે. તે સમાજના એવા વર્ગોને ઓળખે છે જે વિકાસની દોડમાં પાછળ રહી ગયા છે. આ ડેટાના આધારે, ગરીબોના કલ્યાણ, મહિલા સશક્તિકરણ અને ગ્રામીણ વિકાસ જેવી વિવિધ સરકારી યોજનાઓ વધુ લક્ષિત અને અસરકારક બને છે. આ પ્રક્રિયા સુનિશ્ચિત કરે છે કે વિકાસનો પ્રકાશ સમાજના છેલ્લા વ્યક્તિ સુધી પહોંચે.

આધુનિક યુગમાં ડેટાનું મહત્વ જાણીતું છે. કોઈપણ દેશની છબી અને ભાગ્યને આકાર આપવામાં ડેટા મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે. આપણા જીવનમાં ડેટાનું શું મહત્વ છે?

આપણે ભાગ્યે જ આ તરફ ધ્યાન આપીએ છીએ. પરંતુ આ ડેટા

વસ્તી ગણતરીના ઉદ્દેશ્યો, મહત્વ અને ઉપયોગો

ઉદ્દેશ્ય

ગામ, શેરી અને વોર્ડ સ્તરે પ્રાથમિક માહિતીનો સૌથી મોટો સ્ત્રોત. વસ્તી ગણતરી શાસન માટે એક મહત્વપૂર્ણ સાધન છે, જે આગામી દાયકા માટે વિકાસ આયોજન માટેનો આધાર પૂરો પાડે છે.

મહત્વ

વસ્તી ગણતરી વસ્તી વિષયક, અર્થશાસ્ત્ર, માનવશાસ્ત્ર, સમાજશાસ્ત્ર, આંકડાશાસ્ત્ર અને અન્ય ઘણા વિષયોના વિદ્વાનો અને સંશોધકો માટે આંકડાનો આવશ્યક સ્ત્રોત રહ્યો છે. ભારતને સમજવા અને તેનો અભ્યાસ કરવા માટે તે એક મહત્વપૂર્ણ સાધન છે કારણ કે તેના લોકોની સમૃદ્ધ વિવિધતા વસ્તી ગણતરી દ્વારા પ્રગટ થાય છે.

ઉપયોગ

તે રહેઠાણની સ્થિતિ, સુવિધાઓ અને સંપત્તિ, વસ્તી વિષયક માહિતી, ધર્મ, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ, ભાષા, સાક્ષરતા અને શિક્ષણ, આર્થિક પ્રવૃત્તિ, સ્થળાંતર અને પ્રજનનક્ષમતા સહિત વિવિધ પરિમાણો પર વિગતવાર ડેટા પ્રદાન કરે છે. આ ડેટાનો ઉપયોગ વિકાસ સહિત વિવિધ હેતુઓ માટે થાય છે.

બે અલગ અલગ તબક્કામાં હાથ ધરવામાં આવી રહી છે વસ્તી ગણતરી

પ્રથમ તબક્કો

ઘરવાદી અને ઘર ગણતરી (HLO), જે એપ્રિલથી સપ્ટેમ્બર 2026 દરમિયાન રાજ્યો/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોની સુવિધા અનુસાર 30 દિવસના સમયગાળામાં હાથ ધરવામાં આવશે. ઘરવાદીની કવાયતના 15 દિવસ પહેલાં સ્વ-ગણતરી સુવિધા પણ ઉપલબ્ધ રહેશે.

- આ તબક્કામાં ઘરોની સ્થિતિ, પરિવારોને ઉપલબ્ધ સુવિધાઓ અને તેમની પાસે રહેલી સંપત્તિ વિશે માહિતી એકત્રિત કરવામાં આવશે. પ્રથમ તબક્કામાં 33 પ્રશ્નો છે, જેને સૂચિત કરવામાં આવ્યા છે.

બીજો તબક્કો

વસ્તી ગણતરી ફેબ્રુઆરી 2027 માં હાથ ધરવામાં આવશે. કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ લદ્દાખ અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ જમ્મુ અને કાશ્મીર અને ઉત્તરાખંડ અને હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્યોના બરફથી ઢંકાયેલા બિન-સમકાલીન વિસ્તારોમાં, તે સપ્ટેમ્બર 2026 માં હાથ ધરવામાં આવશે.

- બીજા તબક્કામાં જાતિ ગણતરી પણ કરવામાં આવશે.
- આ તબક્કામાં, દરેક વ્યક્તિ પાસેથી વસ્તી વિષયક, સામાજિક-આર્થિક, શિક્ષણ, સ્થળાંતર, પ્રજનનક્ષમતા વગેરે સંબંધિત માહિતી એકત્રિત કરવામાં આવશે.

વર્તમાન વસ્તી ગણતરી દેશની 16મી વસ્તી ગણતરી છે અને સ્વતંત્રતા પછીની 8મી વસ્તી ગણતરી છે.

સરકારી નીતિ-નિર્માણથી લઈને રાષ્ટ્રીય વિકાસ અને જાહેર-લક્ષી યોજનાઓ સુધીની દરેક બાબતનો આધાર બનાવે છે. તેનો ઉપયોગ સંશોધનમાં અને અર્થતંત્રનું ચિત્ર બનાવવા માટે થાય છે. ડેટા કેમ અને કેટલો મહત્વપૂર્ણ છે તે પ્રખ્યાત અમેરિકન આંકડાશાસ્ત્રી વિલિયમ એડવર્ડ ડેમિંગના શબ્દો પરથી સમજી શકાય છે: “ડેટા વિના, તમે ફક્ત એક અભિપ્રાય આપનાર છો.” બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ડેટા કોઈપણ વિચાર, નીતિ અથવા યોજનાને મજબૂત બનાવવાનો પાયો છે.

ગણતરીનો વિરાટ યજ્ઞ

ધાર્મિક ગ્રંથો અનુસાર, યજ્ઞ ઈચ્છિત પરિણામો પ્રાપ્ત કરવાના ઉદ્દેશ્યથી કરવામાં આવે છે. તેને પ્રગતિ, ઈચ્છાઓ અને જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરવાનું સાધન પણ માનવામાં આવે છે. વસ્તી ગણતરી 2027 કોઈ વિરાટ યજ્ઞથી ઓછી નથી. બે તબક્કાની વસ્તી ગણતરી 2027 એ

વિશ્વની સૌથી મોટી વસ્તી ગણતરી છે, જે એપ્રિલ 2026 માં શરૂ થઈ ચૂકી છે. જો કે 2021 માટે નિર્ધારિત, કોવિડ-19 રોગચાળાને કારણે તેને મુલતવી રાખવી પડી હતી. આ પહેલી વસ્તી ગણતરી છે જે સંપૂર્ણપણે ડિજિટલ હશે. પહેલી વાર, તેમાં મોબાઈલ એપ્લિકેશન અને ઓનલાઈન સ્વ-ગણતરીનો સમાવેશ થાય છે. આ વસ્તી ગણતરીની સાથે તમામ સમુદાયો માટે જાતિ ગણતરી પણ હાથ ધરવામાં આવશે. આ હેતુ માટે સમગ્ર ભારતમાં 31 લાખથી વધુ કર્મચારીઓને તાલીમ આપવામાં આવી છે. 16 જૂન, 2025 ના રોજ, ગૃહ મંત્રાલયે સત્તાવાર રીતે 2027ની વસ્તી ગણતરીની સૂચના જારી કરી. ભારતીય વસ્તી ગણતરી એ ભારતના લોકોની વિવિધ લાક્ષણિકતાઓ પર વિવિધ આંકડાકીય માહિતીનો સૌથી મોટો એકલ સ્ત્રોત છે. 150 વર્ષથી વધુ ઈતિહાસ સાથે, આ વિશ્વસનીય, સમય-પ્રમાણિત પ્રક્રિયાની મદદથી, દર 10 વર્ષે વસ્તીના આંકડાઓની

વિશ્વની સૌથી મોટી વસ્તી ગણતરી પર પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીનું આહ્વાન...

આપણા દેશમાં હાલમાં એક ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ અભિયાન ચાલી રહ્યું છે, જેના વિશે દરેક ભારતીયને જાણ હોવી જોઈએ. આ વસ્તી ગણતરી અભિયાન છે, વિશ્વની સૌથી મોટી વસ્તી ગણતરી. મિત્રો, જે લોકો આવી પ્રક્રિયામાંથી પસાર થઈ રહ્યા છે તેમને આ વખતે એક અલગ અનુભવ થશે.

- વસ્તી ગણતરી 2027નું ડિજિટલાઈઝેશન કરવામાં આજુ છે. બધી માહિતી સીધી ડિજિટલ મીડિયામાં રેકોર્ડ કરવામાં આવી રહી છે. ડોર ટુ ડોર જઈ રહેલા કર્મચારીઓ પાસે મોબાઈલ એપ્સ છે. તેઓ તમારી સાથે વાતચીત કરશે અને તમારી માહિતી એપમાં દાખલ કરશે.
- આ વખતે, વસ્તી ગણતરીમાં તમારી ભાગીદારી સરળ બનાવવામાં આવી છે. તમે તમારી માહિતી જાતે દાખલ કરી શકો છો. આ સુવિધા કાર્યકરના આગમનના 15 દિવસ પહેલાં ખુલશે. તમે તમારી સુવિધા મુજબ તમારી માહિતી દાખલ કરી શકો છો. જ્યારે તમે પ્રક્રિયા પૂર્ણ કરો છો, ત્યારે તમને એક ખાસ આઈડી પ્રાપ્ત થાય છે. આ આઈડી તમારા મોબાઈલ અથવા ઈમેઈલ પર મોકલવામાં આવશે. પછીથી, જ્યારે કાર્યકર તમારા ઘરે આવે છે, ત્યારે તમે આ આઈડી બતાવીને તમારી માહિતી ચકાસી શકો છો. આનાથી ફરીથી માહિતી દાખલ કરવાની જરૂર દૂર થાય છે. આ સમય બચાવે છે અને પ્રક્રિયાને સરળ બનાવે છે.
- જે રાજ્યોમાં સ્વ-ગણતરી પૂર્ણ થઈ ગઈ છે, ત્યાં વસ્તી ગણતરીના કર્મચારીઓએ પણ ઘરની યાદી બનાવવાની પ્રક્રિયા શરૂ કરી દીધી છે. અત્યાર સુધીમાં, આશરે 1 કરોડ 20 લાખ પરિવારો માટે ઘરની યાદી પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.
- રાષ્ટ્રીય વસ્તી ગણતરી એ ફક્ત સરકારી કાર્ય નથી. તે આપણા બધાની જવાબદારી છે. તમારી ભાગીદારી મહત્વપૂર્ણ છે. તમે જે માહિતી આપો છો તે સંપૂર્ણપણે સુરક્ષિત, ગુપ્ત રાખવામાં આવે છે અને ડિજિટલી સુરક્ષિત છે. ચાલો આપણે બધા આ પ્રક્રિયામાં ભાગ લઈએ. વસ્તી ગણતરી 2027 ને સફળ બનાવીએ.

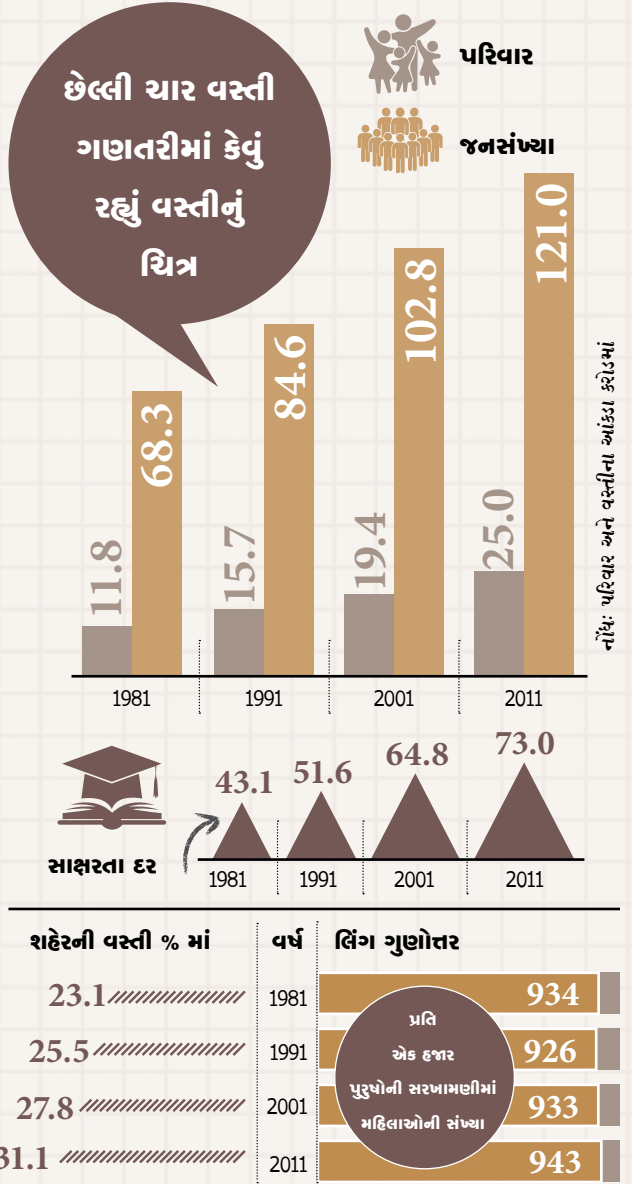
એક કૉલ, સંપૂર્ણ માહિતી

ટોલ-ફ્રી નંબર પર કૉલ કરો 1855

1855

વસ્તી ગણતરી 2027ના સત્તાવાર અપડેટ્સ માટે
QR કોડ સ્કેન કરો.

વસ્તી ગણતરી - વહીવટી તંત્ર

વાસ્તવિક-સમયની માહિતી પૂરી પડી રહી છે. વસ્તી ગણતરી 2027 દેશની 16મી અને સ્વતંત્રતા પછીની 8મી વસ્તી ગણતરી હશે.

વસ્તી ગણતરીના હેતુ, મહત્વ અને ઉપયોગને સમજવા માટે, દેશના 5મા ગૃહમંત્રી ગોવિંદ વલ્લભ પંતના નિવેદન પર નજર નાખવી જોઈએ.

તેમણે કહ્યું હતું કે, “હકીકતમાં, હાલમાં તમે વસ્તી ગણતરી અહેવાલ વિશે વાત કરી રહ્યા છો જે કોઈપણ તપાસ અને દરેક અભ્યાસનો આવશ્યક ભાગ છે. તેના સંદર્ભ વિના કોઈ પણ મહત્વપૂર્ણ વહીવટી, આર્થિક કે સામાજિક કાર્ય હાથ ધરી શકાતું નથી. જોકે, નાની

વર્ષ 2027ની વસ્તી ગણતરીનો પ્રથમ તબક્કો શરૂ થઈ રહ્યો છે, જેમાં ઘર-ઘરની યાદી અને રહેઠાણ સંબંધિત કાર્યનો સમાવેશ થાય છે. આ વસ્તી ગણતરીમાં પહેલી વાર ડિજિટલ રીતે ડેટા સંગ્રહ કરવામાં આવી રહ્યો છે. આ ભારતના લોકોને તેમના પરિવારની વિગતો જાતે ભરવાની શક્તિ આપે છે. હું દેશના લોકોને તેમના પરિવારની વિગતો જાતે ભરવા અને વસ્તી ગણતરી પ્રક્રિયામાં ભાગ લેવા અપીલ કરું છું.

- નરેન્દ્ર મોદી, પ્રધાનમંત્રી

સમસ્યાઓના ઉકેલ માટે પણ વસ્તી ગણતરી અહેવાલોની જરૂર પડે છે.” વસ્તી ગણતરી એ દેશના દરેક વ્યક્તિ, પરિવાર અને મકાન વિશે સત્તાવાર અને વ્યવસ્થિત રીતે ડેટા એકત્રિત કરવાની પ્રક્રિયા છે જે ચોક્કસ સમયે હોય છે. તે વસ્તીના કદ, વૃદ્ધિ અને વિતરણને માપે છે. તે સાક્ષરતા, રહેઠાણ, સ્થળાંતર, પ્રજનન દર, રોજગાર અને આવક સ્તરને રેકોર્ડ કરે છે. વસ્તી ગણતરી સંયુક્ત રાષ્ટ્રના દસ્તાવેજ - રાષ્ટ્રીય વસ્તી ગણતરી માટેના સિદ્ધાંતો અને ભલામણો અનુસાર ચોક્કસ સમય અથવા સમયગાળામાં દેશ અથવા સીમાંકિત વિસ્તારની તમામ વ્યક્તિ સંબંધિત સામાજિક, આર્થિક અને વસ્તી વિષયક ડેટા એકત્રિત, સંકલન અને પ્રકાશિત કરવાની પ્રક્રિયાને વસ્તી ગણતરી કહેવામાં આવે છે.

હવે પેન અને કાગળ નહીં...

ડિજિટલ વસ્તી ગણતરી 2027

પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીના નેતૃત્વ હેઠળ, ભારત છેલ્લા દાયકામાં ડિજિટલ ક્રાંતિમાં પ્રણેતા તરીકે ઉભરી આવ્યું છે. વર્ષ 2047 સુધીમાં વિકસિત ભારતના વિઝનને સાકાર કરવા તરફ ડિજિટલ વસ્તી ગણતરી એ એક મહત્વપૂર્ણ પગલું છે. પરંપરાગત કાગળ-આધારિત પદ્ધતિઓથી આગળ વધીને, વસ્તી ગણતરી કાર્યકરો 'બ્રિંગ ચોર ઓન ડિવાઇસ (BYOD)' મોડેલ હેઠળ વિશેષ મોબાઇલ એપ્લિકેશનો ઉપયોગ કરીને એકત્રિત કરશે કેટા...

- જનતાને સમર્પિત પોર્ટલ 'se.census.gov.in' દ્વારા સ્વ-ગણતરી કરવાની તક પૂરી પાડવામાં આવી છે. ત્યારબાદ, ગણતરીદારો આ માહિતીની ચકાસણી કરવા માટે ઘરોની મુલાકાત લેશે.

- હાઉસ લિસ્ટિંગ બ્લોક ક્રિએટર (HLBC) વેબ એપ્લિકેશન: આ એક વેબ-મેપ એપ્લિકેશન છે જેનો ઉપયોગ ચાર્જ અધિકારીઓ દ્વારા સેટેલાઈટ છબીઓની મદદથી ડિજિટલ રીતે હાઉસ લિસ્ટિંગ બ્લોક્સ બનાવવા માટે કરવામાં આવે છે.

- એચએલઓ મોબાઇલ એપ્લિકેશન: આ એક સુરક્ષિત, ઑફલાઇન મોબાઇલ એપ્લિકેશન છે જેના દ્વારા વસ્તી ગણતરી કર્મચારીઓ હાઉસ લિસ્ટિંગ ડેટા એકત્રિત અને અપલોડ કરી શકે છે. આ એપ્લિકેશન ફિલ્ડમાંથી સીધા સર્વર પર ડેટા ટ્રાન્સમિશનની સુવિધા આપે છે. આનાથી પરંપરાગત કાગળકામની જરૂરિયાત દૂર થશે.

- ઘરની યાદીનો તમામ ડેટા આ એપ દ્વારા એકત્રિત કરવામાં આવશે, જે ફક્ત રજિસ્ટર્ડ મોબાઇલ નંબરોથી જ એક્સેસ કરી શકાય છે. આ એપ એન્ડ્રોઇડ અને iOS પ્લેટફોર્મ પર 16 પ્રાદેશિક ભાષાઓમાં ઉપલબ્ધ છે.

- સેંસસ મેનેજમેન્ટ એન્ડ મોનીટરીંગ સિસ્ટમ (વસ્તી ગણતરી વ્યવસ્થાપન અને દેખરેખ પ્રણાલી) (CMMS) પોર્ટલ: આ એક કેન્દ્રિય, વેબ-આધારિત ડિજિટલ પ્લેટફોર્મ છે જે વહીવટી સ્તરે વસ્તી ગણતરી સંબંધિત તમામ પ્રવૃત્તિઓના આયોજન, સંચાલન, અમલીકરણ અને દેખરેખ માટે ડિઝાઇન કરવામાં આવ્યું છે.

વસ્તી ગણતરી 2027 સુરક્ષિત રહેશે ડેટા

વસ્તી ગણતરી 2027 દરમિયાન જનતા પાસેથી એકત્રિત કરવામાં આવેલ તમામ ડેટા કાયદેસર રીતે ગુપ્ત અને સુરક્ષિત રહેશે. કોઈપણ સંજોગોમાં વ્યક્તિગત માહિતી જાહેર કરવામાં આવશે નહીં. વધુમાં, ડેટાને સુરક્ષિત રાખવા માટે બહુ-સ્તરીય સાયબર કવચ વિકસાવવામાં આવ્યું છે, જે ખાતરી કરે છે કે તે હેકિંગ અને ઘૂસણખોરી સામે રહેશે સુરક્ષિત...

- ટેકનોલોજીને ધ્યાનમાં રાખીને નવીનતા અને સૌને સાથે લઈને ચાલવાથી એ સુનિશ્ચિત થઈ શકશે કે વસ્તી ગણતરી 2027 સલામત, સુરક્ષિત અને વ્યાપક છે.

- વસ્તી ગણતરી 2027માં એક સુરક્ષિત મોબાઈલ એપ્લિકેશનનો ઉપયોગ કરીને ઘરે ઘરે જઈને ડેટા એકત્રિત કરવામાં આવી રહ્યો છે. જે મજબૂત સુરક્ષા સુવિધાઓ સાથે બનાવવામાં આવી છે. ડેટા સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરવા માટે તમામ જરૂરી પગલાં લેવામાં આવ્યા છે.

- મોબાઈલ અને સર્વર સ્તરે ડેટા એકત્રિત કરતી વખતે અને મોકલતી વખતે ડેટા સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરવા માટે તમામ પગલાં લેવામાં આવ્યા છે.

- વસ્તી ગણતરી 2027માં ઉપયોગમાં લેવાતા ડિજિટલ સાધનો ઉચ્ચ સ્તરની ડેટા સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરવા માટે મજબૂત એન્ક્રિપ્શન અને બહુ-સ્તરીય પ્રમાણીકરણથી સજ્જ છે.

- વસ્તી ગણતરીનો ડેટા વસ્તી ગણતરી અધિનિયમ, 1948 અને વસ્તી ગણતરી નિયમ, 1990ની જોગવાઈઓ અનુસાર એકત્રિત કરવામાં આવે છે. એકત્રિત કરવામાં આવેલ વ્યક્તિગત ડેટા સખત ગુપ્ત રાખવામાં આવે છે.

- વિવિધ વહીવટી સ્તરે એકત્રિત કરવામાં આવેલ ડેટા જ પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે, જેમાં ડેટા સુરક્ષાને સર્વોચ્ચ પ્રાથમિકતા આપવામાં આવે છે.

- વસ્તી ગણતરી 2027 ની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓના સંચાલન અને દેખરેખ માટે એક વેબ પોર્ટલ વિકસાવવામાં આવ્યું છે

જે રહેવાસીઓએ સ્વ-ગણતરી પૂર્ણ કરી છે તેઓએ પોતાનો સ્વ-ગણતરી આઈડી (SE ID) તૈયાર રાખવો જોઈએ અને જ્યારે ગણતરીકર્તા આવે ત્યારે તેઓ સાથે શેર કરવો જોઈએ. જે પરિવારોએ સ્વ-ગણતરી નથી કરી તેમને ગણતરીકર્તાઓ દ્વારા ઘરે ઘરે જઈને ઘરચાટી અને રહેઠાણ ગણતરીમાં સામેલ કરવામાં આવશે.

વસ્તી ગણતરીનો વૈશ્વિક સંદર્ભ

“જનગણના” શબ્દ લેટિન શબ્દ “સેન્સેર” પરથી આવ્યો છે, જેનો અર્થ “આકલન કરવું” અથવા મૂલ્યાંકન કરવું. તેનો ઇતિહાસ ઈ.સ. પૂર્વે પહેલી કે બીજી સદીનો છે, જ્યારે રોમમાં મેજિસ્ટ્રેટને કરવેરા હેતુઓ માટે વસ્તી રજિસ્ટર તૈયાર કરવા અને ફરજિયાત લશ્કરી સેવા માટે પુખ્ત પુરુષોની ઉપલબ્ધતા નક્કી કરવા માટે જરૂરિયાત રહેતી હતી. રોમન સામ્રાજ્યની સ્થાપના પહેલાં ‘ભૂ-કર’ (કેડસ્ટ્રલ) સર્વેક્ષણના સ્વરૂપમાં અગાઉની વસ્તી ગણતરીના પુરાવા અસ્તિત્વમાં છે. પ્રાચીન બેબીલોનિયા, ચીન અને ઈજિપ્તમાં આવી વસ્તી ગણતરી કરવામાં આવી હતી. હેરોડોટસે નાઈલ ખીણ અને પ્રાચીન પર્શિયામાં સમાન કાર્યોનું વર્ણન કર્યું છે. વસ્તી ગણતરીના કેટલાક અહેવાલો જૂના કરારનામામાં પણ જોવા મળે છે. મુસાએ સ્થળાંતર પહેલાં (ઈ.સ. પૂર્વે 1,500) ઈઝરાયલના લડવૈયાઓની ગણતરી કરાવી હતી. ચંગેઝ ખાને 12મી સદીના અંતમાં અને 13મી સદીની શરૂઆતમાં કરવેરા નક્કી કરવા માટે પોતે જીતેલા પ્રદેશોના લોકોની વસ્તી ગણતરી હાથ ધરી હતી. 14મી સદીમાં ચીનમાં વિસ્તૃત વસ્તી ગણતરી યોજનાઓના કેટલાક પુરાવા છે. તમામ ઉંમરના રહેવાસીઓને આવરી લેતી સૌથી પહેલી પૂર્ણ થયેલી વસ્તી ગણતરીઓમાંની એક 1449માં જર્મન શહેર નૂરેમબર્ગમાં હાથ ધરવામાં આવી હતી. અન્ય પ્રાંતીય અથવા મ્યુનિસિપલ વસ્તી ગણતરીઓ 15મી અને 16મી સદીમાં સ્વિટ્ઝર્લેન્ડમાં હાથ ધરવામાં આવી હોવાનું નોંધાયું છે. ઉત્તર અમેરિકામાં, સ્પેનિશ કબજા

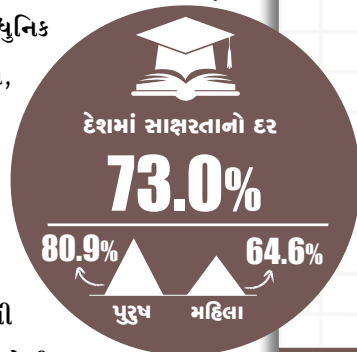

વસ્તી ગણતરી બે ભાગમાં કરવામાં આવે છે, પહેલા ઘરોની, પછી વ્યક્તિઓની. હાલમાં, પ્રથમ તબક્કો ચાલી રહ્યો છે, જેમાં ઘરોની ગણતરી કરવામાં આવી રહી છે. ઘરોમાં કોઈ જાતિ હોતી નથી, તેથી ફોર્મમાં કોઈ જાતિનો વિકલ્પ નથી. વ્યક્તિગત વસ્તી ગણતરી હાથ ધરવામાં આવશે ત્યારે જાતિ વસ્તી ગણતરીનો પ્રશ્ન દેખાશે.

- અમિત શાહ, કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી

હેક્ટરના અમેરિકન પ્રદેશોમાં પ્રથમ વસ્તી ગણતરી 1576માં સ્પેનના રાજા ફિલિપ XI (11) દ્વારા હાથ ધરવામાં આવી હતી. આ કાર્ય મૂળ રહેવાસીઓ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું, અને તેમના અહેવાલો ટેક્સાસ યુનિવર્સિટીમાં ઉપલબ્ધ છે.

જોકે ઈતિહાસ સૂચવે છે કે પ્રથમ વસ્તી ગણતરી જેવી કોઈ વસ્તુ અસ્તિત્વમાં નથી, કારણ કે પ્રારંભિક ગણતરીઓમાં એક અથવા વધુ આધુનિક સુવિધાઓનો સમાવેશ થતો હતો, પરંતુ તેમાં તે બધાનો સમાવેશ થયો છે તેવો દાવો કોઈ પણ કરી નથી શકતું. 17મી અને 18મી સદીમાં મહત્વપૂર્ણ વસ્તી વિષયક લાક્ષણિકતાઓ ધરાવતી રાષ્ટ્રની સમગ્ર વસ્તીનો સમાવેશ થાય એવી

કોવિડને કારણે વસ્તી ગણતરીમાં થયો વિલંબ

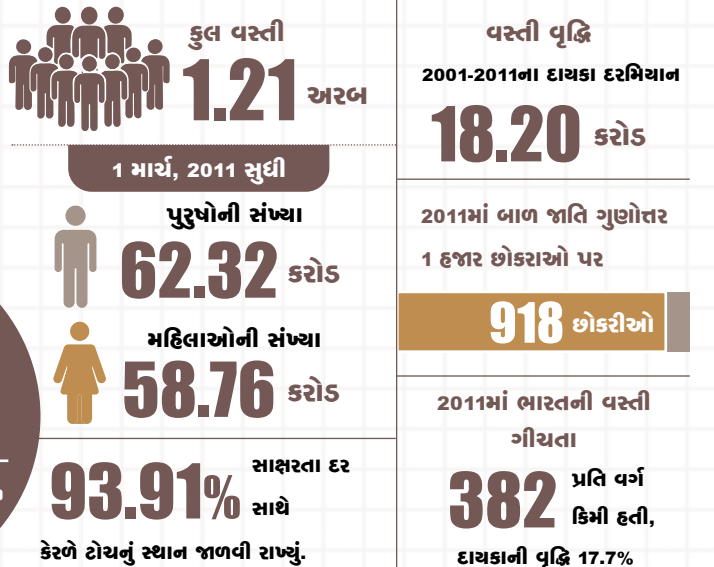

સરકારે 2011 ની વસ્તી ગણતરી પછી વર્ષ 2021ની વસ્તી ગણતરી માટેની બધી તૈયારીઓ પૂર્ણ કરી લીધી હતી. તે જ કારણે, સદીની સૌથી મોટી મહામારી, કોવિડ, ટાટક્યું, જેના કારણે વસ્તી ગણતરી થઈ શકી નહીં. કોવિડ કટોકટી સમાપ્ત થયા પછી, દેશને સ્વસ્થ થવામાં સમય લાગ્યો, અને હવે હાથ ધરવામાં આવી રહી છે વસ્તી ગણતરી 2027...

- 24 ડિસેમ્બર 2019 ના રોજ, પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીની અધ્યક્ષતામાં કેન્દ્રીય મંત્રીમંડળે ભારતની વસ્તી ગણતરી-2021ની પ્રક્રિયા શરૂ કરવા અને રાષ્ટ્રીય વસ્તી રજિસ્ટર (એનપીઆર)ને અપડેટ કરવાની મંજૂરી આપી હતી.
- કોવિડ-19 રોગચાળાના ફાટી નીકળવાના કારણે, વસ્તી ગણતરી 2021 અને સંબંધિત ક્ષેત્રીય પ્રવૃત્તિઓ આગળના આદેશો સુધી મુલતવી રાખવામાં આવી.
- સરકારનો વસ્તી ગણતરી 2021 કરવાનો ઇરાદો 28 માર્ચ, 2019 ના રોજ ભારતના ગેઝેટમાં સૂચિત કરવામાં આવ્યો હતો.
- આવી સ્થિતિમાં, હવે ભારતમાં, બહુપ્રતિજ્ઞિત વસ્તી ગણતરી વર્ષ 2027 શરૂ થઈ ગયું છે.

વસ્તી ગણતરી 2011ના મુખ્ય વસ્તી વિષયક તારણો

ત્યારબાદ સાક્ષરતામાં લક્ષદ્વીપ (91.8%) અને મિઝોરમ (91.3%) ક્રમે રહ્યા.

વસ્તી ગણતરીની સમગ્ર પ્રક્રિયાને સમજો

વસ્તી ગણતરીના સુચારુ સંચાલનમાં રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે. કારણ એ છે કે ડેટા સંગ્રહ, ચકાસણી, દેખરેખ પ્રગતિ સમીક્ષા સહિત વિવિધ પાયાના સ્તરની પ્રવૃત્તિઓ વસ્તી ગણતરી અધિનિયમ, 1948 અને વસ્તી ગણતરી નિયમો, 1990 ની જોગવાઈઓ હેઠળ સંબંધિત રાજ્ય સરકારો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ વહીવટીતંત્ર દ્વારા નિયુક્ત વસ્તી ગણતરી અધિકારીઓ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવે છે.

પ્રથમ વખત વસ્તી ગણતરી ડિજિટલ રીતે કરવામાં આવી રહી છે. **પ્રથમ વખત** 'સ્વ-ગણના'(Self Enumeration)નો વિકલ્પ પણ ઉપલબ્ધ છે.

...એટલા માટે જ કહેવામાં આવી રહી છે વસ્તી ગણતરી 2027.

- ભારત સરકારે વસ્તી ગણતરી 2027ને 16 જૂન, 2025ના રોજ ગેઝેટમાં સૂચિત કરી. તમે પૂછી શકો છો કે જો આ બે તબક્કાની વસ્તી ગણતરી એપ્રિલ 2026 માં શરૂ થઈ ગઈ છે, તો પછી વસ્તી ગણતરી 2027 નામ શા માટે રાખવામાં આવ્યું?
- એનો જવાબ એ છે કે અંતિમ વસ્તી ગણતરી માટે સંદર્ભ તારીખ 1 માર્ચ, 2027 ના રોજ 00:00નો સમય હશે. આનો અર્થ એ થયો કે 28 ફેબ્રુઆરીના રોજ 12:00 વાગ્યા પહેલા જન્મેલા લોકોની ગણતરી 2027 ની વસ્તી ગણતરીમાં કરવામાં આવશે. તે તારીખ અને સમય પહેલા મૃત્યુ પામેલા લોકોની ગણતરી કરવામાં આવશે નહીં.
- કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ લદ્દાખ અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ જમ્મુ અને કાશ્મીરના બર્ફીલા અસમકાલિક પ્રદેશો, ઉત્તરાખંડ અને હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્યોની વાત કરીએ તો આ સંદર્ભ તારીખ 1 ઓક્ટોબર, 2026 ના 00:00 વાગ્યે હશે.

ઘર યાદી અને ઘર ગણતરીમાં પૂછવામાં આવશે 33 પ્રશ્નો

- ઘરોની યાદી અને ઘર ગણતરીનો તબક્કો 1 એપ્રિલથી 30 સપ્ટેમ્બર, 2026 દરમિયાન દેશભરમાં હાથ ધરવામાં આવશે.
- આ છ મહિનાના સમયગાળા દરમિયાન, દરેક રાજ્ય અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ સરકાર દ્વારા સૂચિત 30 દિવસના સમયગાળામાં આ ક્ષેત્ર કાર્ય પૂર્ણ કરશે.
- ઘરયાદી અને ઘર ગણતરીના તબક્કા દરમિયાન, રહેઠાણની સ્થિતિ, ઘરગથ્થુ સુવિધાઓ અને ઉપલબ્ધ સંપત્તિઓ અંગે વિગતવાર માહિતી એકત્રિત કરવામાં આવશે.
- મહત્વપૂર્ણ સંકેતોને નોંધવા માટે જાન્યુઆરી 2026 માં પ્રથમ તબક્કા માટે કુલ 33 પ્રશ્નો સૂચિત કરવામાં આવ્યા છે, જે પુરાવા-આધારિત આયોજન, નીતિ ઘડતર અને લક્ષિત કલ્યાણકારી યોજનાઓ માટે આધાર પૂરો પાડે છે.

આધુનિક વસ્તી ગણતરીનો વિચાર ઉદ્ભવ્યો.

1872 પહેલાની ભારતની વસ્તી ગણતરીનો ઈતિહાસ હડપ્પા અને મોહેંજો-દડો ખાતે થયેલા ખોદકામથી જાણવા મળ્યું છે કે 3જી કે 4થી સહસ્ત્રાબ્દી પૂર્વે, અને કદાચ તેનાથી પણ ઘણા પહેલા, ભારતમાં ખૂબ જ વિકસિત સંસ્કૃતિ હતી, જેમાં મોટા અને વસ્તીવાળા શહેરો, સારી રીતે બાંધવામાં આવેલી ઈમારતો, મંદિરો, ઈંટોની જાહેર ઈમારતો અને અન્ય ઘણી સુવિધાઓ હતી જેનો ઉપયોગ તે સમયે મેસોપોટેમિયા અને

ઈજિપ્તના લોકો કરતા હતા. પ્રાચીન સાહિત્ય ઋગ્વેદ દ્વારા એ સ્પષ્ટ થાય છે કે વસ્તી છૂટીછવાઈ હતી અને નાના ગામડાઓના રૂપમાં વિશાળ વિસ્તારોમાં ફેલાયેલી હતી. ઈ.સ. પૂર્વે 327-326 માં ભારત પર આક્રમણ કરનાર એલેક્ઝાંડરની સેના દ્વારા ગીચ વસ્તીના અસ્તિત્વની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી. ચંદ્રગુપ્ત (ઈ.સ. પૂર્વે 321-297) ના રેકોર્ડ 7 લાખ માણસોની સ્થાયી સેના સૂચવે છે, જેને જાળવવા માટે નોંધપાત્ર વસ્તીની જરૂર હોત. ઉપરોક્ત હકીકતોના આધારે, તે સુરક્ષિત રીતે નિષ્કર્ષ પર

પહેલી વાર સ્વ-ગણતરી...

16 ભાષાઓમાં ઓનલાઇન સુવિધા...

દેશની 16મી અને સ્વતંત્રતા પછીની 8મી વસ્તી ગણતરી થઈ રહી છે. જોકે આ વસ્તી ગણતરી દર 10 વર્ષે કરવામાં આવે છે, પરંતુ આ વખતે તે 16 વર્ષ પછી હાથ ધરવામાં આવી રહી છે. વધુ મહત્વની વાત એ છે કે, આ 16 વસ્તી ગણતરીઓમાં પહેલી વાર ડિજિટલ વસ્તી ગણતરી અને નાગરિકો માટે સ્વ-ગણતરીનો વિકલ્પ છે. વસ્તી ગણતરી (સુધારા) નિયમ, 2022ની કલમ 6ડી હેઠળ, સ્વ-ગણતરી એ એક સુરક્ષિત, વેબ-આધારિત સુવિધા છે, જે 16 પ્રાદેશિક ભાષાઓમાં ઉપલબ્ધ છે.

- se.census.gov.in એક સમર્પિત વેબ પોર્ટલ છે જે ડેસ્કટોપ, લેપટોપ અથવા મોબાઇલ પર સરળતાથી ઉપલબ્ધ છે. સ્વ-ગણતરી દેશની અંદર કોઈપણ દૂરના સ્થળે બેસીને પણ ઓનલાઇન કરી શકાય છે.
- આ રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં ઘર યાદી શરૂ થવાના 15 દિવસ પહેલા સામાન્ય લોકો માટે ઉપલબ્ધ રહેશે જેથી તેઓ તેમના પરિવારની વિગતો નોંધી શકે.
- ગણતરીકાર અગાઉની વસ્તી ગણતરીની જેમ તમામ ફાળવેલ હાઉસ વિલિટિંગ બ્લોકમાં ઘર-ઘરે જઈને ગણતરી કરશે, જ્યારે સ્વ-ગણતરી એક વધારાની સુવિધા તરીકે કામ કરશે.

આ સ્વ-ગણતરીની સંપૂર્ણ પ્રક્રિયા છે

સ્વ-ગણતરી માટેની વીડિયો માર્ગદર્શિકા માટે QR કોડ સ્કેન કરો.

પ્રથમ વિભાગ

પોર્ટલ લોગિન અને પ્રારંભિક નોંધણી

1

પોર્ટલમાં પ્રવેશ અને લોગિન

સ્વ-ગણતરીમાં ભાગ લેવા માટે, સૌપ્રથમ se.census.gov.in પોર્ટલ પર જાઓ. તમારું રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ પસંદ કરો અને કેપ્ચા કોડ દાખલ કરો.

2

કુટુંબ નોંધણી

પરિવારના વડાનું નામ, મોબાઇલ નંબર, ઈમેઇલ આઈડી (વૈકલ્પિક) દાખલ કરો.

- પરિવારના વડાનું નામ પછીથી બદલવામાં આવશે નહીં.
- પરિવાર દીઠ ફક્ત એક જ મોબાઇલ નંબરનો ઉપયોગ કરી શકાય છે. એકવાર નોંધણી કરાવ્યા પછી, તે જ મોબાઇલ નંબરનો ઉપયોગ બીજા કોઈ પરિવાર માટે કરી શકાશે નહીં.

3

ભાષા પસંદગી અને ઓટીપી ચકાસણી

તમારી પસંદગીની ભાષા પસંદ કરો અને રજિસ્ટર્ડ મોબાઇલ નંબર પર મળેલ ઓટીપી દાખલ કરો.

4

સ્થાન અંગેની વિગતો દાખલ કરો

તમારો જિલ્લો પસંદ કરો, પિન કોડ દાખલ કરો, ગામ/નગર/વિસ્તારની વિગતો ભરો.

5

નકશા પર તમારા રહેઠાણનું સ્થાન ચિહ્નિત કરો

નકશા પર લાલ માર્કરને ખેંચીને તમારા રહેઠાંક મકાનના ચોક્કસ સ્થાન પર સ્થાપિત કરો અને સ્થાનની પુષ્ટિ કરો.

બીજો વિભાગ

ચકાસણી અને સ્થાન ઓળખ

સ્વ-મૂલ્યાંકન કરવા માટે QR કોડ સ્કેન કરો.

ત્રીજો વિભાગ

ડેટા દાખલ કરવો અને અંતિમ પુષ્ટિ

પ્રશ્નાવલી પૂર્ણ કરો

6

ઘર ચાદી અને ઘર ગણતરીની પ્રશ્નાવલી ભરો. પ્રશ્નોને સમજવામાં તમારી મદદ માટે ટૂલટિપ્સ, વારંવાર પૂછાતા પ્રશ્નો (FAQ) અને અન્ય આવશ્યક માહિતી ઉપલબ્ધ છે.

પૂર્વાવલોકન અને સમીક્ષા

7

પૂર્વાવલોકન (Preview) સ્ક્રીનનો ઉપયોગ કરીને તમે દાખલ કરેલી બધી માહિતી તપાસો. તમે નીચે મુજબ કરી શકો છો: તમે દાખલ કરેલા ડેટાને સુધારવા માટે પાછા જાઓ, પછીથી સબમિશન માટે ડ્રાફ્ટ તરીકે સાચવો, અથવા પુષ્ટિ કરો અને સબમિટ કરો.

અંતિમ રજૂઆત

8

તમારા ડેટાને અંતિમ સ્વરૂપ આપવા માટે કન્ફર્મ અને સબમિટ પર ક્લિક કરો, અંતિમ સબમિશન પછી કોઈ ફેરફાર શક્ય રહેશે નહીં.

સ્વ-ગણતરી ઓળખ નંબર (SE ID) નું નિર્માણ

સફળતાપૂર્વક ફોર્મ સબમિટ થયા પછી, 11-અંકનો એક યૂનિક સ્વ-ગણતરી આઈડી (SE ID) જનરેટ થાય છે, જે H અક્ષરથી શરૂ થાય છે. આ SMS અને ઈમેઇલ દ્વારા મોકલવામાં આવશે.

ચોથો વિભાગ

પ્રાદેશિક ચકાસણી

ગણતરીકારની મુલાકાત

9

જ્યારે વસ્તી ગણતરીકર્તા (Enumerator) તમારા ઘરની મુલાકાત લે, ત્યારે ચકાસણી માટે તમારો (SE ID) તેમની સાથે શેર કરો.

SE ID મેથિંગનું પરિણામ

જો SE ID હાલના રેકોર્ડ સાથે મેળ ખાય છે, તો તમારી માહિતી ચકાસવામાં આવશે અને સ્વીકારવામાં આવશે. જો SE ID મેળ ખાતો નથી, તો ગણતરીકર્તા તમને નવી માહિતી ભરવાનું કહેશે.

જાતિગત વસ્તી ગણતરી હાથ ધરવાનો આ નિર્ણય તમામ આર્થિક અને સામાજિક રીતે પછાત વર્ગોને સશક્ત બનાવશે, સમાવેશને પ્રોત્સાહન આપશે અને વંચિતો માટે પ્રગતિના નવા માર્ગો ખોલશે. પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ 2026 ની વસ્તી ગણતરી જાતિગત સાથે કરવાનો નિર્ણય લીધો છે.

- અમિત શાહ, કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી

આવી શકે છે કે ખ્રિસ્તી યુગ પહેલા ભારતમાં નોંધપાત્ર વસ્તી હતી. વસ્તીના ડેટા એકત્રિત કરવાના પ્રયાસો પણ ખૂબ જ શરૂઆતના સમયથી કરવામાં આવ્યા હતા. ઈ.સ. પૂર્વે ત્રીજી સદીમાં મૌર્ય રાજકીય વહીવટના મહાન વ્યક્તિઓમાંના એક, કૌટિલ્ય દ્વારા વિકસાવવામાં આવેલ પ્રખ્યાત “અર્થશાસ્ત્ર” અથવા “વહીવટનો સિદ્ધાંત”, રાજ્ય નીતિના માપદંડ તરીકે કરવેરા હેતુઓ માટે વસ્તી ડેટા એકત્રિત કરવાનું સૂચન કરે છે. તે વસ્તી ગણતરી, આર્થિક અને કૃષિ સંબંધિત વસ્તી ગણતરી કરવા માટેની પદ્ધતિઓનું વિગતવાર વર્ણન આપે કરે છે.

વસ્તી ગણતરી, જેનું મહત્વ પ્રાચીન સમયમાં ઓળખાતું હતું. તે સમયગાળા દરમિયાન કાર્યક્ષમ વહીવટ દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત વસ્તીને મધ્યયુગીન સમયગાળા દરમિયાન અવગણવામાં આવી હતી જ્યારે દેશનો ઇતિહાસ પણ કંઈક અંશે અસ્થિર હતો. જોકે, આધુનિક સરકારી તંત્રના વિકાસ સાથે, ચોક્કસ વસ્તી આંકડાઓની જરૂરિયાત ફરીથી અનુભવાઈ. સમગ્ર ભારતમાં એકસમાન ધોરણે પ્રથમ સંપૂર્ણ વસ્તી ગણતરી 1881 માં હાથ ધરવામાં આવી હતી. ત્યારથી, દર 10 વર્ષે વસ્તી ગણતરી નિયમિતપણે કરવામાં આવે છે. 1901 ના વર્ગીકરણમાં જાતિ અને વ્યવસાયોનું વિગતવાર વિશ્લેષણ પણ આપવામાં આવ્યું હતું સ્વતંત્રતા પછીની પહેલી વસ્તી ગણતરી 1951માં હાથ ધરવામાં

વિશ્વની સૌથી મોટી વસ્તી ગણતરી 2027...

વિકસિત ભારતની તૈયારી

વસ્તી ગણતરીનો ખર્ચ

વસ્તી ગણતરીની પ્રવૃત્તિ યુનિયન વિસ્તરી કલમ 246 અને વસ્તી ગણતરી અધિનિયમ, 1948 હેઠળ હાથ ધરવામાં આવે છે.

₹ 11,718.24 કરોડ

મંજૂર કર્યા છે ભારત સરકારે 2027ની વસ્તી ગણતરી માટે.

આમાં ગણતરીદારોના માનદ વેતન, તાલીમ,

આઈટી ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર, લોજિસ્ટિક્સ વગેરેનો ખર્ચ સામેલ છે. વસ્તી ગણતરી યુનિયન વિસ્તરો વિષય હોવાથી, આ રકમ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવે છે. રાજ્ય સરકારો વસ્તી ગણતરી મશીનરીમાં ફાળો આપે છે.

વહીવટી એકમો સ્થિર કરવામાં આવ્યા

- વસ્તી ગણતરીની તૈયારીમાં, વહીવટી એકમોમાં વારંવાર ફેરફાર ટાળવા પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. આ માટે, 1 જાન્યુઆરી, 2026 થી 31 માર્ચ, 2027 સુધી તમામ વહીવટી એકમોને સ્થિર કરવામાં આવ્યા છે.
- ફેઝ-1 માટે નવેમ્બર 2025 માં જ પૂર્વ-પરીક્ષણો લેવામાં આવ્યા હતા.

તૈયારીની દ્રષ્ટિએ જાન્યુઆરી, 2026

માં રાજ્યોના મુખ્ય સચિવો અને રાજ્ય વસ્તી ગણતરી સંચાલન નિદેશકોની એક પરિષદ યોજાઈ હતી.

- પ્રથમ તબક્કા માટે ડિરેક્ટરી મેન્યુઅલ 19 ભાષાઓમાં તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા.

- એકરૂપતા અને કાર્યમાં સરળતા માટે, રાષ્ટ્રીય સ્તરે પ્રક્રિયા અને માર્ગદર્શિકાના પરિપત્રો જારી કરવામાં આવ્યા છે.
- વસ્તી ગણતરીના કાર્ય સમયસર પૂરા થાય તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે, સમગ્ર કાર્યક્રમ માટે એક કેલેન્ડર તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે જેનું સઘન નિરીક્ષણ કરવામાં આવી રહ્યું છે.

વસ્તી ગણતરી અધિનિયમ, 1948 હેઠળ, એકત્રિત કરવામાં આવેલ તમામ ડેટા સંપૂર્ણપણે ગુપ્ત રાખવામાં આવે છે અને તેનો ઉપયોગ ફક્ત આંકડાકીય હેતુઓ અને વિકાસ આયોજન માટે થાય છે. વસ્તી ગણતરી તંત્રે તમામ રહેવાસીઓને ઘરચાદી પ્રક્રિયા દરમિયાન ગણતરીકારોને સંપૂર્ણ સહયોગ આપવા વિનંતી કરી છે. આ મહત્વપૂર્ણ રાષ્ટ્રીય અભિયાનમાં સક્રિયપણે ભાગ લો.

આવી હતી. આ વસ્તી ગણતરીનો અહેવાલ અગાઉની વસ્તી ગણતરીના અહેવાલોની પેટર્નથી સંપૂર્ણપણે અલગ હતો. આ અહેવાલમાં ભારતની વસ્તીના કદ અને રચનામાં ભૂતકાળમાં થયેલા ફેરફારોને સમજાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો અને વસ્તીના જીવનધોરણ અને તેના પરિણામો સૂચવવામાં આવ્યા હતા. અહેવાલમાં દેશના જન્મ દરમાં ઘટાડા માટે પણ દલીલ કરવામાં આવી હતી. 1951ની વસ્તી ગણતરીમાં ભારતીય વસ્તી ગણતરીના ઇતિહાસમાં પ્રથમ વખત ફિલ્ડમાં પુનઃચકાસણી દ્વારા વસ્તી ગણતરીની ચોકસાઈનું મૂલ્યાંકન કરવાનો પણ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો. 1971 પછી, 2011 અત્યાર સુધી, દર

આશરે **6.40** લાખ ગામડાઓમાં વસ્તી ગણતરી

વસ્તી ગણતરી 2027 નું સંચાલન

36 રાજ્યો/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો **7,092** પેટા-જિલ્લાઓ

5,128 સ્ટેચ્યુટરી ટાઉન એટલે કે વૈધાનિક નગરો

4,580
વસ્તી ગણતરી નગરો

આશરે
6,39,902

ગામોમાં કરવામાં આવશે
વસ્તી ગણતરી 2027નું
સંચાલન.

80 હજાર બેચમાં તાલીમ

વિશ્વની સૌથી મોટી ડિજિટલ વસ્તી ગણતરી

માટે નિયુક્ત તમામ ગણતરીકર્તાઓ અને

સુપરવાઈઝર સહિત વસ્તી ગણતરી કાર્ય માટે

તૈનાત તમામ ક્ષેત્રીય કર્મચારીઓને આપવામાં

આવી રહી છે પૂરતી તાલીમ.

100 રાષ્ટ્રીય તાલીમાર્થીઓને
વિષય નિષ્ણાતો દ્વારા તાલીમ
આપવામાં આવી છે.

આ રાષ્ટ્રીય તાલીમ આપનારાઓએ લગભગ

2,000 માસ્ટર ટ્રેનર્સને
તાલીમ આપી છે.

આ માસ્ટર ટ્રેનર્સ
લગભગ

45,000

ફિલ્ડ ટ્રેનર્સને તાલીમ
આપી રહ્યા છે.

આ ફિલ્ડ ટ્રેનર તાલીમ આપી રહ્યા છે

લગભગ **80,000** બેચમાં

લગભગ **31** લાખ ગણતરીકારો અને સુપરવાઈઝરોને
તાલીમ આપી રહ્યા છે.

A

S

તમામ તાલીમ સામગ્રી પ્રાદેશિક

ભાષાઓમાં તૈયાર કરવામાં આવી છે જેથી

છેલ્લા સ્તરે કામ કરતા ગણતરીકારો અને

સુપરવાઈઝર સમયસર ગુણવત્તાયુક્ત ડેટા

એકત્રિત કરી શકે.

10 વર્ષના અંતરાલ પર ચાર વસ્તી ગણતરીઓ કરવામાં આવી છે. ચાલુ વસ્તી ગણતરી પહેલાં છેલ્લી વસ્તી ગણતરી 2011 માં કરવામાં આવી હતી. દેશ 2021 માં વસ્તી ગણતરી માટે તૈયાર હતો. 1872 થી અવિરત દશવાર્ષિક વસ્તી ગણતરીઓની શ્રેણીમાં ભારતની 16મી વસ્તી ગણતરી ડિજિટલ વસ્તી ગણતરી તરીકે શરૂ કરવા માટે ગણતરીકારો અને સુપરવાઈઝર તાલીમ વર્ગોમાં ઉત્સાહિત હતા. પરંતુ વસ્તી ગણતરી અભિયાન શરૂ થવાના એક અઠવાડિયા પહેલાં, સદીનો સૌથી ઘાતક કોવિડ-19 રોગચાળાએ ભારત સરકારને દેશવ્યાપી લોકડાઉનની જાહેરાત કરવાની ફરજ પાડી. આના કારણે 2021 ની વસ્તી ગણતરી અચોક્કસ

મુદત સુધી મુલતવી રાખવામાં આવી. ભારત હવે 2027ની વસ્તી ગણતરી દ્વારા વિકસિત ભારત માટેના પોતાના સંકલ્પને પ્રાપ્ત કરવા તરફ આગળ વધી રહ્યું છે.

ડિજિટલ વસ્તી ગણતરી ટેકનોલોજીની ક્રાંતિનું પ્રતીક

ઉપનિષદમાં પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે, “તમસો મા જ્યોતિર્ગમ્ય, મૃત્યોર્મામૃતમ્ ગમ્ય.” આનો અર્થ એ છે કે આપણે અંધકારમાંથી પ્રકાશ તરફ, મૃત્યુ અને દુઃખમાંથી અમરત્વ તરફ આગળ વધવું જોઈએ. અમરત્વ અને અમરત્વનો માર્ગ જ્ઞાન વિના પ્રકાશિત થઈ શકતો નથી. તેથી, અમૃત કાળનો આ સમય જ્ઞાન, સંશોધન અને નવીનતાનો સમય છે.

આપણે પ્રાચીન પરંપરાઓ અને વારસામાં મૂળ ધરાવતા ભારતનું નિર્માણ કરવું જોઈએ, છતાં આધુનિકતાના આકાશમાં અનંતપણે વિસ્તરતું રહેવું જોઈએ. આપણે આપણી સંસ્કૃતિ, સભ્યતા અને મૂલ્યોને જીવંત રાખવા જોઈએ, આપણી આધ્યાત્મિકતા અને વિવિધતાને સાચવવી જોઈએ અને વધારવી જોઈએ. સાથે જ, આપણે ટેકનોલોજી, માળખાગત સુવિધાઓ, શિક્ષણ અને આરોગ્ય પ્રણાલીઓનું સતત આધુનિકીકરણ કરવું જોઈએ. કેન્દ્ર સરકારે, જે છેલ્લા 12 વર્ષથી આ દ્રષ્ટિકોણને સાકાર કરી રહી છે, તેણે ભારતની પ્રથમ સંપૂર્ણ ડિજિટલ વસ્તી ગણતરી શરૂ કરીને 2027 ની વસ્તી ગણતરીને એક ક્રાંતિકારી પરિમાણ આપ્યું છે. તેનો ઉદ્દેશ્ય સચોટ આયોજન અને કેન્દ્રિત કાર્યવાહી સુનિશ્ચિત કરવાનો છે. વસ્તી ગણતરી 2027 ને ઘણી રીતે ઐતિહાસિક માનવામાં આવે છે. ઝડપી, પારદર્શક અને ભૂલ-મુક્ત ડેટા સંગ્રહ સુનિશ્ચિત કરવા માટે, તકનીકી નવીનતા, ડિજિટલ ડેટા સંગ્રહ અને વધુ ચોકસાઈ પર વિશેષ ભાર મૂકવામાં આવી રહ્યો છે. મોબાઈલ એપ્લિકેશન્સ, ઓનલાઈન ફોર્મ્સ અને રીઅલ-ટાઈમ ડેટા પ્રોસેસિંગ જેવી સુવિધાઓ ડેટા સંગ્રહ પ્રક્રિયાને આધુનિક બનાવી રહી છે. ગણતરી હવે કાગળ સુધી મર્યાદિત રહેશે નહીં; તેના બદલે, બધી માહિતી સુરક્ષિત રીતે અને ઝડપથી ડિજિટલી ઉપલબ્ધ થશે. આ ફક્ત સમય નહીં બચાવે પરંતુ પારદર્શિતા અને વિશ્વસનીયતા પણ સુનિશ્ચિત કરશે. પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીના નેતૃત્વ હેઠળ, કેન્દ્ર સરકારે શાસનને “ડેટા-સંચાલિત શાસન” તરફ આગળ વધાર્યું છે. “સબકા સાથ, સબકા વિકાસ, સબકા વિશ્વાસ, સબકા પ્રયાસ” અને “લઘુત્તમ સરકાર-મહત્તમ શાસન” ની ભાવનાને સાકાર કરવા માટે સચોટ અને અધિકૃત ડેટા આવશ્યક છે. આ માત્ર એક સૂત્ર નથી, પરંતુ નીતિનિર્માણનો આધાર બની ગયું છે. વસ્તી ગણતરી 2027 આ દિશામાં એક મહત્વપૂર્ણ પગલું છે. તે સરકારને સમજવામાં મદદ કરશે કે કયા ક્ષેત્રોમાં પ્રગતિ થઈ છે અને કયા ક્ષેત્રોમાં હજુ પણ પ્રયાસની જરૂર છે.

2011 પછી લાંબા અંતરાલ પછી વસ્તી ગણતરી 2027 હાથ ધરવામાં આવી રહી છે, તે એક નવા યુગની શરૂઆત

જાતિગત વસ્તીગણતરીથી

સર્વસમાવેશક વિકાસ થશે સુનિશ્ચિત

સામાજિક ન્યાય અને પાયાના સ્તરે નીતિગત ચોજનાઓના અમલીકરણ માટે જાતિગત વસ્તી ગણતરી મહત્વપૂર્ણ છે. તે આપણને સાચી સામાજિક-આર્થિક પરિસ્થિતિને સમજવામાં મદદ કરશે જ, સાથે સમાવેશી વિકાસ પણ સુનિશ્ચિત કરશે. સમાન તકો તરફ પણ લઈ શકાશે નક્કર પગલાં...

30 એપ્રિલ, 2025

પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીની અધ્યક્ષતામાં કેન્દ્રીય મંત્રીમંડળની રાજકીય બાબતોની સમિતિએ આગામી વસ્તી ગણતરીમાં જાતિવાર ગણતરીનો સમાવેશ કરવાનો નિર્ણય લીધો.

16 જૂન, 2025

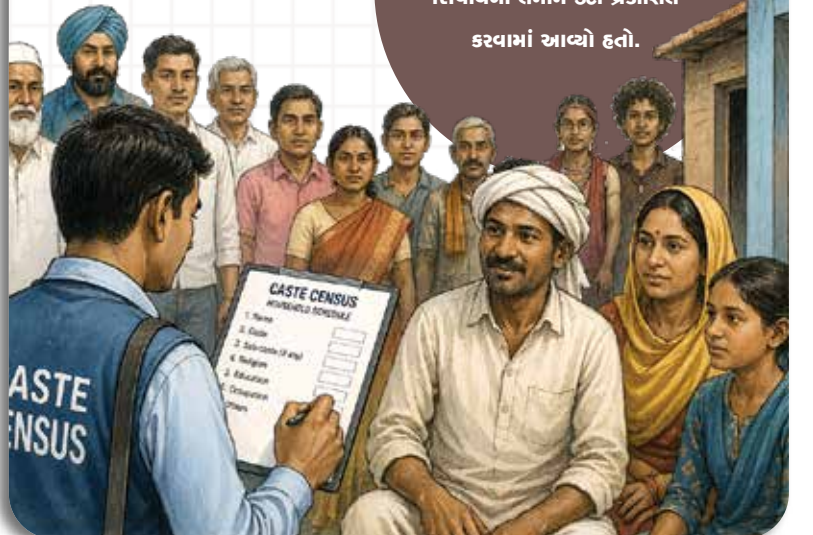
ગૃહ મંત્રાલયે 2027ની વસ્તી ગણતરી માટે સત્તાવાર રીતે જાહેરનામું બહાર પાડ્યું.

આઝાદી પછી પહેલી વાર, 2027ની વસ્તી ગણતરીમાં તમામ સમુદાયોની જાતિનો સમાવેશ કરવામાં આવી રહ્યો છે.

- સામાજિક સમરસતા જાળવવા માટે, અલગ સરવે કરવાને બદલે મુખ્ય વસ્તી ગણતરીમાં જાતિ ગણતરીનો સમાવેશ કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે.
- પરિવારના દરેક સભ્યની જાતિ અંગેની માહિતી છેલ્લે 1931માં એકત્રિત કરવામાં આવી હતી અને વિગતવાર પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી.

સામાજિક-આર્થિક અને જાતિ વસ્તી ગણતરી (એસઈસીસી) 2011 પછી જાતિના ડેટા સિવાયનો તમામ ડેટા પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યો હતો.

“

સામાજિક ન્યાય માટે પ્રતિબદ્ધ મોદી સરકારે એક ઐતિહાસિક નિર્ણય લીધો છે. પીએમ મોદીના નેતૃત્વમાં 30 એપ્રિલ, 2025 ના રોજ યોજાયેલી CCPA બેઠકમાં આગામી વસ્તી ગણતરીમાં જાતિગત વસ્તી ગણતરીનો સમાવેશ કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો, જે સામાજિક સમાનતા અને સમાજના તમામ વર્ગોના અધિકારો પ્રત્યે મજબૂત પ્રતિબદ્ધતાનો સંદેશ આપે છે.

- અમિત શાહ, કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી

દર્શાવે છે. તે ફક્ત સમયના અંતરને જ નહીં, પણ એક નવા ભારતની ઝલક પણ આપે છે, જે આત્મનિર્ભર, સશક્ત અને ડિજિટલ યુગમાં અગ્રણી બનવા તરફ આગળ વધી રહ્યું છે. ડેટા હવે ફક્ત આંકડા નથી, પરંતુ વિકાસ પાછળનું પ્રેરક બળ બની ગયું છે. તેથી, ડિજિટલ ક્રાંતિ અને વસ્તી ગણતરીના નવા સ્વરૂપમાં “ડિજિટલ ઈન્ડિયા”ના યુગમાં વસ્તી ગણતરી 2027 એક તકનીકી ક્રાંતિના પ્રતીક તરીકે ઉભરી રહી છે. આ વસ્તી ગણતરીમાં ઉપયોગમાં લેવાતા ડિજિટલ સાધનો ઉચ્ચ-સ્તરીય ડેટા સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરવા માટે મજબૂત એન્ક્રિપ્શન અને બહુ-સ્તરીય પ્રમાણીકરણથી સજ્જ છે. સમગ્ર વસ્તી ગણતરી પ્રક્રિયાને વાસ્તવિક સમયના ધોરણે સંચાલિત અને

દેખરેખ રાખવા માટે એક સમર્પિત પોર્ટલ, વસ્તી ગણતરી વ્યવસ્થાપન અને દેખરેખ સિસ્ટમ (સેન્સસ મેનેજમેન્ટ એન્ડ મોનિટરીંગ સિસ્ટમ) (સીએમએમએસ) વિકસાવવામાં આવી છે. ડેટા સુરક્ષાને પણ પ્રાથમિકતા આપવામાં આવી છે.

સામાજિક સમરસતા પ્રથમ વખત જાતિગત વસ્તી ગણતરી

સ્વતંત્ર ભારતમાં પહેલીવાર, 2027ની વસ્તી ગણતરીમાં બધા સમુદાયો માટે જાતિ ગણતરીનો સમાવેશ થશે. સ્વતંત્રતા પછી કરવામાં આવેલી બધી વસ્તી ગણતરીમાંથી જાતિને બાકાત રાખવામાં આવી છે. કેટલાક રાજ્યોએ અલગ-અલગ પારદર્શિતા અને હેતુ સાથે જાતિ સર્વેક્ષણો કર્યા છે, જેનાથી રાજકીયકરણની ચિંતાઓ ઉભી થઈ છે. તેથી, સામાજિક સમરસતાને બચાવવા માટે, અલગ સર્વેક્ષણ કરવાને બદલે મુખ્ય વસ્તી ગણતરીમાં જાતિ ગણતરીનો સમાવેશ કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. આ વસ્તી ગણતરીની સાથે તમામ સમુદાયો માટે જાતિ ગણતરીનો પણ સમાવેશ કરવામાં આવશે. આ માટે, રાજકીય બાબતોની કેબિનેટ સમિતિએ 30 એપ્રિલ, 2025 ના રોજ તેની બેઠકમાં, આગામી વસ્તી ગણતરી, એટલે કે, વસ્તી ગણતરી 2027માં જાતિ ગણતરીનો સમાવેશ કરવાનો નિર્ણય લીધો. દેશની વિશાળ સામાજિક અને વસ્તી વિષયક વિવિધતા અને સંકળાયેલા પડકારોને ધ્યાનમાં રાખીને, વસ્તી ગણતરી 2027ના બીજા તબક્કામાં, એટલે કે, વસ્તી ગણતરી (પીઈ)માં જાતિ ડેટા ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે સામેલ કરવામાં આવશે. જ્યારે બીજા તબક્કા માટે પ્રશ્નાવલી બહાર પાડવામાં આવશે, ત્યારે જાતિ સંબંધિત પ્રશ્નો તેમાં સમાવવામાં આવશે.

વિકસિત ભારતની યાત્રાનો આધાર

વસ્તી ગણતરી 2027ના શુભંકર, “પ્રગતિ” (સ્ત્રી ગણતરીકાર) અને “વિકાસ” (પુરુષ ગણતરીકાર), મૈત્રીપૂર્ણ અને સાહજિક પ્રતીકો તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. “પ્રગતિ” અને “વિકાસ” 2047 સુધીમાં ભારતને વિકસિત રાષ્ટ્ર બનાવવાના સંકલ્પને પૂર્ણ કરવામાં મહિલાઓ અને પુરુષોની સમાન ભાગીદારીનું પણ પ્રતીક છે. આઝાદીના 100 વર્ષ પૂર્ણ થતા હોવાથી 2047 સુધીમાં ભારતને વિકસિત રાષ્ટ્ર બનાવવાનું લક્ષ્ય નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. અમૃત મહોત્સવ વર્ષથી શરૂ

વસ્તી ગણતરી 2027માં સમાવિષ્ટ સૌનો સાથ, સૌનો વિકાસ, સૌનો વિશ્વાસ, સૌનો પ્રયાસ...

ની ભાવના

સૌનો સાથ

વસ્તી ગણતરી એ સંઘીય વિષય છે, જેમાં રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના સમગ્ર તંત્રનો સમાવેશ થાય છે. આ સમગ્ર ઝુંબેશ દરમ્યાન, “ટીમ ઇન્ડિયા” સંપૂર્ણ ડેટા સંગ્રહ સુનિશ્ચિત કરવા માટે “સૌનો સાથ” ની ભાવના સાથે કાર્ય કરે છે.

સૌનો વિકાસ

આ વખતે વસ્તી ગણતરીમાં એકત્રિત કરવામાં આવેલા ડેટામાં જાતિ વસ્તી ગણતરીનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે જેથી પછાત અથવા વંચિત લોકોનો ડેટા જાહેર થઈ શકે, જેનાથી દરેક માટે વિકાસ યોજનાઓ પર કામ કરવાનું સરળ બનશે.

સૌનો વિશ્વાસ

વસ્તી ગણતરીમાં ડેટાની સુરક્ષા એવી રીતે સુનિશ્ચિત કરવામાં આવી છે કે સામાન્ય નાગરિકોનો વિશ્વાસ તૂટે નહીં. આ અભિયાનમાં, નાગરિકો જે કંઈ પણ કહે છે તે વિશ્વસનીય છે અને સત્ય તરીકે સ્વીકારવામાં આવે છે. આ સૌમાં વિશ્વાસની ભાવના દર્શાવે છે. વધુમાં, આ વખતે, ડિજિટલ વસ્તી ગણતરીને કારણે, ડેટા સચોટ અને ઝડપથી ઉપલબ્ધ થશે.

સૌનો પ્રયાસ

વસ્તી ગણતરી હવે એક આંદોલન તરીકે આગળ વધી રહી છે. આ પહેલી વાર છે જ્યારે સ્વ-ગણતરી, એટલે કે, પોતાના ઘર અને પરિવાર વિશે ડિજિટલ રીતે માહિતી ભરવાની તક પૂરી પાડવામાં આવી છે. તેવી જ રીતે, જાગૃતિ કાર્યક્રમો પણ હાથ ધરવામાં આવ્યા છે. આ સૌનો પ્રયાસ જ વિકસિત ભારતનો પાયો છે.

શંકા ના કરો... સત્ય જાણો

ચાલો નિભાવીએ આપણી જવાબદારી,
કરીએ વસ્તી ગણતરીમાં ભાગીદારી

અફવા

ગણતરીકર્તા OTP અને બેંક વિગતો માંગશે.

સત્ય

વસ્તી ગણતરીના કોઈપણ કર્મચારીને ન તો ઓટીપી આપવાની જરૂર છે કે ન તો કોઈ દસ્તાવેજ જમા કરવાની જરૂર છે.

અફવા

તમારા ડેટાનો ઉપયોગ કર અથવા તપાસના હેતુ માટે કરવામાં આવશે.

સત્ય

તમારો ડેટા ગુપ્ત છે. તેનો ઉપયોગ આયોજન, નીતિ હેતુઓ વગેરે માટે થાય છે.

અફવા

વસ્તી ગણતરી તમારા સરકારી લાભોને અસર કરી શકે છે.

સત્ય

તમારા લાભાર્થીની સ્થિતિ પર કોઈ અસર થશે નહીં.

અફવા

વસ્તી ગણતરી માટે તમારે ફી ચૂકવવી પડી શકે છે.

સત્ય

વસ્તી ગણતરી સંપૂર્ણપણે મફત છે. એચએલઓ કે સ્વ-ગણતરી માટે કોઈ ફી નથી.

અફવા

કોઈપણ વ્યક્તિ ગણતરીકાર તરીકે આવી શકે છે.

સત્ય

તમે હંમેશા QR વેરિફિકેશન વડે સત્તાવાર ઓળખકાર્ડ ચકાસી શકો છો.

વસ્તી ગણતરી દરમિયાન આપવામાં આવેલ વ્યક્તિગત ડેટા સંપૂર્ણપણે ગુપ્ત રાખવામાં આવે છે. તેનો ઉપયોગ આરટીઆઈ કાયદા હેઠળ કરી શકાતો નથી, તેનો ઉપયોગ કોર્ટમાં પુરાવા તરીકે કરી શકાતો નથી, કે કોઈપણ અધિકારી દ્વારા તેનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી; તેનો ઉપયોગ ફક્ત આંકડાકીય હેતુઓ માટે જ થાય છે.

- મૃત્યુંજય કુમાર નારાયણ,

ભારતના રજિસ્ટ્રાર જનરલ અને વસ્તી ગણતરી કમિશનર

વસ્તી ગણતરી 2027 ની પ્રેસ કોન્ફરન્સ જોવા માટે QR કોડ સ્કેન કરો.

થયેલી આ સમગ્ર યાત્રાને અમૃતકાળ નામ આપવામાં આવ્યું છે. તેથી, વસ્તી ગણતરી 2027 એ ફક્ત નાગરિકોની ગણતરી કરવાની પ્રક્રિયા નથી, પરંતુ વિકસિત ભારતની દિશા નક્કી કરવાનો એક મજબૂત આધાર છે. આ ધ્યેય હાંસલ કરવા માટે યોગ્ય નીતિઓ અને સચોટ ડેટા મહત્વપૂર્ણ છે. આ સચોટ આયોજન અને નીતિનિર્માણમાં મદદ કરે છે, સાથે જ સંસાધનોના સમાન વિતરણ, માળખાગત વિકાસ અને સામાજિક-આર્થિક સમાનતા જેવા પાસાઓમાં પણ મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે. વિકસિત ભારતના ધ્યેયને પ્રાપ્ત કરવામાં ટેકનોલોજી મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે. પરિણામે, ડિજિટલ વસ્તી ગણતરીનો ડેટા ઝડપી અને સચોટ હશે. આ કેન્દ્ર સરકારને ભવિષ્યના આયોજનમાં મદદ કરશે. તેથી, તે સ્પષ્ટ છે કે વસ્તી ગણતરી 2027 વિકસિત ભારતના

“

2011ની વસ્તી ગણતરીના ડેટાના આધારે, 22 વિવિધ યોજનાઓ અમલમાં મૂકવામાં આવી હતી, જેમાં જનતાને વીજળી પૂરી પાડવાથી લઈને શૌચાલય સુધીનો સમાવેશ થાય છે. ઉજ્જવલા યોજના લાગુ કરવામાં આવી હતી, અને પરિવારોને સિલિન્ડરનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું. 2011ની વસ્તી ગણતરીના આધારે, હરિયાણામાં લિંગ ગુણોત્તર સુધારવા માટે સુધારાત્મક પગલાં લેવામાં આવ્યા હતા.

- અમિત શાહ, કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી

સ્વપ્નને સાકાર કરવા માટે પાયા તરીકે સેવા આપશે. તે નાગરિકોના જીવનની ગુણવત્તા સુધારવા તરફ એક વ્યૂહાત્મક પગલું સાબિત થશે.

નિ:શંકપણે વસ્તી ગણતરી શાસનનું એક મહત્વપૂર્ણ સાધન છે, જે આગામી દાયકા માટે ભારતની વિકાસ યોજનાનો પાયો પૂરો પાડે છે. પરિણામે, વસ્તી ગણતરી 2027 એ ફક્ત આંકડાનો સંગ્રહ નથી, પરંતુ રાષ્ટ્ર નિર્માણ પ્રક્રિયાનો એક મહત્વપૂર્ણ આધારસ્તંભ છે. તે સરકાર અને સમાજ વચ્ચે સેતુ તરીકે કામ કરે છે. તેથી, વસ્તી ગણતરી 2027 ને ફક્ત વહીવટી કવાયત ગણી શકાય નહીં; તે એક જન આંદોલન છે, એક અભિયાન છે જેમાં દરેક નાગરિકની ભાગીદારી જરૂરી છે. તેથી, નાગરિકોની પણ ફરજ છે કે તેઓ આ રાષ્ટ્રીય યજ્ઞમાં સચોટ માહિતી પ્રદાન કરીને અને જાગૃતિ લાવીને પોતાની આહુતિ આપે, જેથી જન ભાગીદારી મજબૂત, સમૃદ્ધ અને આત્મનિર્ભર ભારતના નિર્માણનો પાયો બને. ■

ગંગા એક્સપ્રેસ વે નવા સપના અને તકોનો પ્રવેશદ્વાર

પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીની 28 અને 29 એપ્રિલના રોજ ઉત્તર પ્રદેશની મુલાકાત માત્ર એક વહીવટી કાર્યક્રમ ન હતો, પરંતુ સાંસ્કૃતિક, આધ્યાત્મિક અને વિકાસલક્ષી પ્રતિબદ્ધતાઓનું શ્રવંત પ્રતીક હતું. વિશ્વના સૌથી પ્રાચીન શ્રવંત શહેરોમાંનું એક વારાણસી, હવે આધુનિક વિકાસ અને પરંપરાગત વારસાનું એક અનોખું સંગમ બનવા માટે તૈયાર છે. “વિકાસ અને વારસો” ની સરકારની પ્રાથમિકતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, પીએમ મોદીએ શ્રી કાશી વિશ્વનાથ મંદિરની મુલાકાત લીધી અને પ્રાર્થના કરી અને ગંગા એક્સપ્રેસવે સહિત હજારો કરોડ રૂપિયાના વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સનું કર્ચું ઉઠાવવા અને શિલાન્યાસ...

ઉત્તર પ્રદેશ આજે 1 ટ્રિલિયન ડોલરની અર્થવ્યવસ્થા બનાવવા માટે પ્રયત્નશીલ છે, પરંતુ એક સમય હતો જ્યારે આ રાજ્યને પછાત માનવામાં આવતું હતું. આ એક વિશાળ લક્ષ્ય છે, અને રાજ્યમાં તે પ્રાપ્ત કરવાની ક્ષમતા છે. અહીં મોટા પ્રોજેક્ટ્સ ચાલી રહ્યા છે, જેમાં માળખાગત વિકાસથી લઈને ઉત્પાદન હબ બનાવવાનો સમાવેશ થાય છે. મોદી કંપનીઓ અહીં રોકાણ માટે આવી રહી છે, જે પ્રગતિની ગતિને વેગ આપશે. યુવાનો માટે રોજગારની તકો પણ ખુલશે. આધુનિક પ્રગતિના આ યુગમાં, ગંગા એક્સપ્રેસ વે ઉત્તર પ્રદેશના વિકાસ માટે એક નવી જીવનરેખા બનશે. પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ કહ્યું, “મને આનંદ છે કે ઉત્તર પ્રદેશ સરકારે આ એક્સપ્રેસ વેનું નામ માતા ગંગાના નામ પર રાખ્યું છે. તે વિકાસના દ્રષ્ટિકોણ અને વારસાની ઝલક બંનેને પ્રતિબિંબિત કરે છે.”

પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી વારંવાર કહે છે કે તેમની સરકાર જે પ્રોજેક્ટ્સનો શિલાન્યાસ કરે છે તેનું ઉઠાવવાનું કરે છે. ગંગા એક્સપ્રેસવે તેનું ઉદાહરણ છે. ડિસેમ્બર 2021 માં, પીએમ મોદીએ શાહજહાંપુરમાં આ એક્સપ્રેસવેનો શિલાન્યાસ કર્યો હતો. પાંચ વર્ષથી પણ ઓછા સમય પછી, 29 એપ્રિલ, 2026 ના રોજ હરદોઈમાં તેનું ઉઠાવવાનું કરવામાં આવ્યું હતું. ગંગા એક્સપ્રેસવેનું બાંધકામ પૂર્ણ થઈ ગયું છે, પરંતુ તેના વિસ્તરણનું કામ પણ શરૂ થઈ ગયું છે. ટૂંક સમયમાં, ગંગા એક્સપ્રેસવે મેરઠથી આગળ હરિદ્વાર સુધી વિસ્તરશે. તેના વધુ ઉપયોગ માટે, ફરુખાબાદ લિંક એક્સપ્રેસવે બનાવવામાં આવશે, જે તેને અન્ય એક્સપ્રેસવે સાથે જોડશે. પીએમ મોદીએ જણાવ્યું હતું કે આ એક્સપ્રેસવે ફક્ત હાઈ-સ્પીડ રોડ નથી; તે નવી શક્તિઓ, નવા સપનાઓ અને નવી તકોનો પ્રવેશદ્વાર છે.

પ્રધાનમંત્રીનો સંપૂર્ણ કાર્યક્રમ જોવા માટે QR કોડ સ્કેન કરો.

કાશીના સંસદ સભ્ય તરીકે... દેશના પ્રધાનમંત્રી તરીકે... રાષ્ટ્રીય હિતમાં એક મુખ્ય ધ્યેય પ્રાપ્ત કરવા માટે મને તમારા આશીર્વાદની જરૂર છે... અને તે મુખ્ય ધ્યેય છે, લોકસભા અને વિધાનસભામાં મહિલાઓ માટે અનામત લાગુ કરવાનું. - નરેન્દ્ર મોદી, પ્રધાનમંત્રી

વિકસિત ભારતનો મજબૂત આધારસ્તંભ 'નારી શક્તિ'

પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ વારાણસીમાં એક વિશાળ મહિલા સંમેલનને સંબોધિત કર્યું. રાષ્ટ્ર નિર્માણમાં મહિલાઓની મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા પર ભાર મૂકતા, પ્રધાનમંત્રી મોદીએ “મહિલા શક્તિ” ને “વિકસિત ભારત” ના સૌથી મજબૂત સ્તંભ તરીકે વર્ણવ્યું. પીએમ મોદીએ લોકસભા અને રાજ્ય વિધાનસભાઓમાં મહિલાઓ માટે અનામત લાગુ કરવાના મુખ્ય રાષ્ટ્રીય ધ્યેયને પ્રાપ્ત કરવા માટે સભાના આશીર્વાદ માંગ્યા અને તેમને ખાતરી આપી કે તેઓ અનામતના અધિકારને વાસ્તવિકતા બનાવવા માટે કોઈ કસર છોડશે નહીં.

પ્રધાનમંત્રી મોદીએ મહિલા સંમેલન દરમિયાન આશરે 6,350 કરોડના વિવિધ વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સનું ઉદ્ઘાટન અને શિલાન્યાસ પણ કર્યો. કાર્યક્રમ દરમિયાન, પીએમ મોદીએ જણાવ્યું હતું કે જ્યારે એક મહિલા સશક્ત બને છે, ત્યારે સમગ્ર પરિવારને શક્તિ મળે છે. આનાથી સમાજ અને દેશ મજબૂત બને છે. તેમણે યાદ કર્યું કે 25 વર્ષ પહેલાં, જ્યારે તેઓ ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી બન્યા હતા, ત્યારે તેમણે છોકરીઓ

માટે બે અગ્રણી પ્રોજેક્ટ્સ સ્થાપ્યા હતા. તેમણે ઘણી યોજનાઓ શરૂ કરી. પહેલી યોજના હતી “શાળા પ્રવેશોત્સવ” જેથી વધુ છોકરીઓ શાળાએ જાય અને તેમનું શિક્ષણ પૂર્ણ કરે. બીજી યોજના હતી “મુખ્યમંત્રી કન્યા કેળવણી નિધિ” જે તેમની ફી ચૂકવવામાં મદદ કરે. “ત્યારથી આજ સુધી, મહિલાઓના કલ્યાણને અમારી સરકારની નીતિઓમાં સતત ટોચની પ્રાથમિકતા આપવામાં આવી છે.”

આર્થિક સશક્તિકરણના મહત્વ પર ભાર મૂકતા, પ્રધાનમંત્રી મોદીએ કહ્યું કે જ્યારે મહિલાઓની આર્થિક શક્તિ વધે છે, ત્યારે ઘરમાં તેમનો અવાજ પણ મજબૂત બને છે. છેલ્લા 11 વર્ષોમાં, લગભગ 10 કરોડ મહિલાઓ સ્વ-સહાય જૂથો સાથે જોડાયેલી છે, જેમાં કાશીની આશરે 1.25 લાખ બહેનોનો સમાવેશ થાય છે. લાખો રૂપિયાની નાણાકીય સહાયથી તેઓ સ્વતંત્ર રીતે કામ કરી શક્યા છે. આ પ્રયાસો દ્વારા, અત્યાર સુધીમાં 3 કરોડ બહેનો 'લખપતિ દીદી' બની છે, જેમાં વારાણસીની હજારો બહેનોનો પણ સમાવેશ થાય છે.

વારાણસીને ભેટ

1,050

કરોડ રૂપિયાથી વધુના ખર્ચે પૂર્ણ થયા
વારાણસીના 48 પ્રોજેક્ટ.

- વારાણસી-આઝમગઢ રોડનું વિસ્તરણ કરવું.
- કજ્જકપુરા અને કાદીપુર ખાતે રેલ ઓવરબ્રિજ.
- ભગવાનપુર ખાતે 55 એમએલડીનો સુએજ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ.

પ્રધાનમંત્રીનો સંપૂર્ણ કાર્યક્રમ જોવા માટે QR કોડ સ્કેન કરો.

બે નવી અમૃત ભારત એક્સપ્રેસ ટ્રેનોને આપવામાં આવી લીલી ઝંડી

- બે નવી અમૃત ભારત એક્સપ્રેસ ટ્રેનોને આપવામાં આવી લીલી ઝંડી: વારાણસી-પુણે (હડપરસર) અને અયોધ્યા-મુંબઈ (લોકમાન્ય તિલક ટર્મિનસ). ઉત્તર પ્રદેશ, મધ્યપ્રદેશ અને મહારાષ્ટ્ર વચ્ચે કનેક્ટિવિટી વધારવામાં આવશે.
- વારાણસી-પુણે સેવા કાશી વિશ્વનાથ ધામ સુધી સરળતાથી પહોંચવાની સુવિધા આપશે, જ્યારે અયોધ્યા-મુંબઈ સેવા શ્રી રામ મંદિર તીર્થ ભેત્ર સાથે જોડાણમાં સુધારો કરશે અને મુખ્ય ધાર્મિક સ્થળો વચ્ચે જોડાણ મજબૂત બનાવશે.

શિલાન્યાસ વારાણસી જંકશન-પંકિત દીનદયાળ ઉપાધ્યાય જંકશન ત્રીજા અને ચોથા રેલ્વે લાઈન પ્રોજેક્ટ્સ માટે ગંગા નદી પર રેલ-ક્રમ-રોડ પુલનું નિર્માણ. આનાથી કાશી વિશ્વનાથ ધામ, રામનગર વિસ્તાર અને રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ-19 સુધી અવરજવરમાં સુધારો થશે, જેનાથી પૂર્વીય ઉત્તર પ્રદેશ અને બિહાર સાથે રેલ કનેક્ટિવિટી મજબૂત થશે.

વિકાસનો રાજમાર્ગ...

ગંગા એક્સપ્રેસ વે ખેડૂતોની આવક વધારશે અને રોજગારીનું પણ કરશે સર્જન

36,230 કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે બનેલા હરદોઈ જિલ્લામાં ગંગા એક્સપ્રેસવેનું ઉદ્ઘાટન.

- 594 કિમી લાંબા 6 લેન એક્સપ્રેસ વેને 8 લેન સુધી વિસ્તૃત કરી શકાય છે.
- આ એક્સપ્રેસવે 12 જિલ્લાઓમાંથી પસાર થાય છે - મેરઠ, બુલંદશહર, હાપુડ, અમરોહા, સંભલ, બદાયૂં, શાહજહાંપુર, હરદોઈ, ઉન્નાવ, રાયબરેલી, પ્રતાપગઢ અને પ્રયાગરાજ.
- આ 12 જિલ્લાઓમાં આશરે 2,635 હેક્ટર વિસ્તારમાં સંકલિત ઉત્પાદન અને લોજિસ્ટિક્સ કોરિડોર વિકસાવવામાં આવશે.
- ખેડૂતોને શહેરી અને નિકાસ બજારોમાં સીધી પહોંચ મળશે અને સારા ભાવ મળશે.
- તેનાથી સમગ્ર પ્રદેશમાં નવી આર્થિક તકો ખુલશે અને પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ રોજગારીની તકો ઊભી થશે તેવી પણ અપેક્ષા છે.
- એક્સપ્રેસવે શરૂ થવાથી, મેરઠ અને પ્રયાગરાજ વચ્ચેનો મુસાફરીનો સમય વર્તમાન 10-12 કલાકથી ઘટીને લગભગ 6 કલાક થઈ જશે.
- આ એક્સપ્રેસ વે પર શાહજહાંપુર જિલ્લામાં 3.5 કિમી લાંબી ઈમરજન્સી લેન્ડિંગ સુવિધા (હવાઈપટ્ટી) બનાવવામાં આવી છે.

પ્રધાનમંત્રીનો સંપૂર્ણ કાર્યક્રમ જોવા માટે QR કોડ સ્કેન કરો.

શ્રી કાશી વિશ્વનાથ મંદિર ખાતે પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી.

ગંગા એક્સપ્રેસવે ઉત્તર પ્રદેશના એક છેડાને બીજા છેડા સાથે જોડશે જ, સાથે જ તે એનસીઆરની અપાર સંભાવનાઓને પણ નજીક લાવશે. ગંગા એક્સપ્રેસવે પર વાહનો તો દોડશે જ, સાથે તેના કિનારે નવી ઔદ્યોગિક તકો પણ ઉભરી આવશે. આ માટે, હરદોઈ જેવા અન્ય જિલ્લાઓમાં ઔદ્યોગિક કોરિડોર વિકસાવવામાં આવી રહ્યા છે. આનાથી હરદોઈ, શાહજહાંપુર અને ઉન્નાવ સહિત તમામ 12 જિલ્લાઓમાં નવા ઉદ્યોગો આવશે. ફાર્માસ્યુટિકલ્સ અને કાપડ જેવા વિવિધ ક્ષેત્રોમાં ક્લસ્ટરનો વિકાસ થશે.

ઔદ્યોગિક વિકાસ

ઉત્તર પ્રદેશનો ઔદ્યોગિક વિકાસ પણ ભારતની વ્યૂહાત્મક તાકાત બની રહ્યો છે. દેશના બે સંરક્ષણ કોરિડોરમાંથી એક ઉત્તર પ્રદેશમાં સ્થિત છે. મોટી સંરક્ષણ કંપનીઓ અહીં ફેક્ટરીઓ સ્થાપી રહી છે. વૈશ્વિક સ્તરે માન્યતા પ્રાપ્ત બ્રહ્મોસ જેવી મિસાઈલોનું ઉત્પાદન ઉત્તર પ્રદેશમાં થઈ રહ્યું છે. સંરક્ષણ સાધનોના ઉત્પાદન માટે જરૂરી નાના ભાગો પૂરા પાડવા માટે એમએસએમઈ કાર્યરત છે. આનાથી ઘણો ફાયદો ઉત્તર પ્રદેશના એમએસએમઈ ક્ષેત્રને થઈ રહ્યો છે. ■

5,300 કરોડના 112 થી વધુ પ્રોજેક્ટ્સનો શિલાન્યાસ....

- અમૃત 2.0 હેક્ટર 13 ગટર અને પાણી પુરવઠા યોજનાઓ.
- શ્રી શિવ પ્રસાદ ગુપ્તા મ્યુનિસિપલ ડિસ્ટ્રિક્ટ હોસ્પિટલ, 500 બેડની મહી-સ્પેશિયાલિટી હોસ્પિટલ.
- ભોજુવીર અને સિગરા ખાતે બજાર સંકુલ અને કચેરીઓનું બાંધકામ, તળાવોનું નવીનીકરણ.
- 198 બેડની હોસ્પિટલનું પુનર્નિર્માણ, 100 બેડના ઈન્ટેન્સિવ કેર બ્લોકનું બાંધકામ.
- અરસી ઘાટ, દશાધમેઘ ઘાટ અને નમો ઘાટ સહિતના મુખ્ય ઘાટો પર પ્રવાસન સુવિધાઓનો વિકાસ. મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન ઓફિસ ભવન, સરકારી બાળ આશ્રય ગૃહ અને કિશોર ન્યાય બોર્ડનો શિલાન્યાસ.

સામુદાયિક

પ્રોજેક્ટ્સનું

ઉદ્ઘાટન

જળ જીવન મિશન હેક્ટર 30 ગ્રામીણ પીવાના પાણીની યોજનાઓ.

ચંદ્રાવતી ઘાટનો પુનર્વિકાસ, સારનાથ નજીક સારંગનાથ મંદિરનો પ્રવાસન વિકાસ.

સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી ઓફ તિબેટીયન સ્ટડીઝ ખાતે સોવા રિગ્પા બિલ્ડિંગ અને હોસ્પિટલનું ઉદ્ઘાટન.

ઉત્તરપૂર્વ એક વૈશ્વિક પર્યટન અને સાંસ્કૃતિક કેન્દ્ર બને છે

પૂર્વોત્તર આજે નવા ભારતની ભાવના એટલે કે “સશક્ત, જોડાયેલ અને ભવિષ્ય માટે તૈયાર”નું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે: પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીના વિઝનથી પ્રેરિત થઈને, તે સરહદી પ્રદેશમાંથી એક અગ્રણી પ્રદેશમાં પરિવર્તિત થયું છે, જે આત્મવિશ્વાસ અને સ્પર્ધાત્મકતાનું પ્રતીક છે. માળખાગત સુવિધાઓ, રોકાણ, શાસન અને યુવાનોના જોડાણમાં રેકોર્ડ વૃદ્ધિ હાંસલ કરવામાં આવી છે. આ ગતિને આગળ ધપાવતા, પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ 27 અને 28 એપ્રિલે સિક્કિમની મુલાકાત લીધી હતી. આ મુલાકાત દરમિયાન 4,000 કરોડ રૂપિયાથી વધુના વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સના કર્યા હતા ઉદ્ઘાટન અને શિલાન્યાસ...

ઓ કિડનો ભગીચો અને પૂર્વનું સ્વર્ગ, સિક્કિમ, દેશભરના પ્રકૃતિપ્રેમી પ્રવાસીઓ માટે તેની અપ્રતિમ સુંદરતા, શાંતિ અને આધ્યાત્મિક આનંદ સાથે આકર્ષણનું કેન્દ્ર છે. દેશમાં જ્યારે રાજકીય હિતો ભાષાકીય અરાજકતા, પ્રાદેશિકતા, ભેદભાવ અને અસમાનતાને વેગ આપી રહ્યા છે, ત્યારે સિક્કિમ “એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત”ના વિઝનનું પ્રદર્શન કરી રહ્યું છે. પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીની સિક્કિમની બે દિવસીય મુલાકાત રાજ્યના સુવર્ણ જયંતિ વર્ષમાં એક મહત્વપૂર્ણ સીમાચિહ્નરૂપ છે. આ મુલાકાત સિક્કિમ અને પૂર્વોત્તર ક્ષેત્રના ઝડપી અને ટકાવ વિકાસ માટે વર્તમાન કેન્દ્ર સરકારની સતત પ્રતિબદ્ધતાને પણ પ્રતિબિંબિત કરે છે. આ વિકાસ અને વારસાને એકસાથે લાવવાની યાત્રા છે. સિક્કિમવાસીઓની ઘણી પેઢીઓએ આ યાત્રાને આગળ ધપાવી છે. પીએમ મોદીએ કહ્યું કે સિક્કિમ, અથવા પૂર્વોત્તર, ફક્ત

દેશનો એક ભાગ જ નથી, પરંતુ ભારતની “અષ્ટ લક્ષ્મી” પણ છે. તેથી, કેન્દ્ર સરકાર ફક્ત “એક્ટ ઇસ્ટ” નીતિ પર કામ કરી રહી છે, સાથે જ પૂર્વોત્તર માટે “એક્ટ ફાસ્ટ” નો પણ સંકલ્પ લીધો છે.

પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ આ પ્રતિજ્ઞાને આગળ ધપાવતા, સિક્કિમ રાજ્યની સ્થાપનાના 50માં વર્ષના સમાપન સમારોહમાં હાજરી આપી, ઉપરાંત માળખાગત સુવિધાઓ, કનેક્ટિવિટી, આરોગ્યસંભાળ, શિક્ષણ, શહેરી વિકાસ, પર્યાવરણ, પર્યટન અને કૃષિ સહિત વિવિધ ક્ષેત્રોમાં 30થી વધુ પ્રોજેક્ટ્સનું ઉદ્ઘાટન અને શિલાન્યાસ પણ કર્યો. આ પ્રોજેક્ટ્સ રાજ્યના વર્તમાન જ નહીં પરંતુ ભવિષ્યના વિકાસ માટે પણ મજબૂત પાયો નાખશે. સિક્કિમ દેશના કુલ વિસ્તારના એક ટકા કરતા પણ ઓછો વિસ્તાર ધરાવે છે, પરંતુ દેશની 25 ટકા થી વધુ કૂલોની વિવિધતા ધરાવે છે. અહીં લગભગ 500 પક્ષીઓની પ્રજાતિઓ, 700 પતંગિયાઓની પ્રજાતિઓ, સુંદર વન

રાજ્યના લોકોનું જીવન બનશે વધુ સરળ...

30 બેડવાળી સોવા રિગ્પા હોસ્પિટલનું એનઆઈટી દેવરાલી ખાતે ઉદ્ઘાટન.

- યાંગંગ ખાતે સિક્કિમ યુનિવર્સિટીના કાયમી કેમ્પસનું ઉદ્ઘાટન.
- ચાકુંગ ખાતે નેતાજી સુભાષચંદ્ર બોઝ યુનિવર્સિટી ઓફ એક્સેલન્સના વહીવટી બ્લોકનું ઉદ્ઘાટન.
- ગંગટોકના સોયેયગાંગ ખાતે હેલેન લેપચા મેડિકલ કોલેજની શરૂઆત.
- ગ્યાલશિંગના ડેંટમ ખાતે વોકેશનલ કોલેજ.
- ગ્યાથંગમાં મોડેલ રેસિડેન્શિયલ સ્કૂલ.
- મંગન જિલ્લાના મંગશિલા ખાતે મોડેલ ડિગ્રી કોલેજ.

160 સિક્કિમની શાળાઓમાં આઈટી-સક્ષમ રૌક્ષાહિત માળખાગત પ્રોજેક્ટનો અમલ શરૂ.

- કિચુદુમરાથી બિરધાંગ, નામથી સુધીના રસ્તાને પહોળો અને મજબૂત બનાવવો.
- ગંગટોકમાં ટ્રાન્સમિશન અને ડિસ્ટ્રિબ્યુશન (ટી એન્ડ ડી) નેટવર્કને સુધારવા માટે પ્રોજેક્ટનું અપગ્રેડેશન અને નવીનીકરણ
- લુમ્સે ખાતે જાહેર સેવા સચિવાલય (મીની સચિવાલય) અને ગંગટોક ખાતે સિવિલ સર્વિસ ઓફિસર્સ ઈન્સ્ટિટ્યૂટનું ઉદ્ઘાટન.
- સિક્કિમ શહેરી ગરીબ આવાસ યોજના, પોલીસ કર્મચારીઓ માટે આવાસ અને એસએપી પાંગથાંગ ખાતે ગ્રેડ 'સી' ક્વાર્ટર્સ સહિત આવાસ પ્રોજેક્ટ્સનું ઉદ્ઘાટન.
- ગંગટોકના ઝોન III માં રોરો ચૂ નદી દ્વારા રાની ચૂ નદી માટે પ્રદૂષણ નિયંત્રણ યોજનાનું પણ ઉદ્ઘાટન.
- ગંગટોકમાં રિજ પ્રીસિક્ટના પુનર્વિકાસનું ઉદ્ઘાટન, સોરેંગમાં ડોડક ખાતે ઈકો-ટુરિઝમ અને યાત્રાધામ માળખાગત સુવિધાઓ, કેલાશ માનસરોવર યાત્રા સંબંધિત માળખાગત સુવિધાઓ અને નામફેંગમાં કૃષણ પ્રણામી મંગલ ધામ ખાતે યાત્રી નિવાસનું ઉદ્ઘાટન
- આઈઆઈએફસીઓ પ્રોસેસિંગ પ્લાન્ટનું ઉદ્ઘાટન, જે કૃષિ પ્રક્રિયાને વેગ આપશે.
- પાકચાંગ જિલ્લામાં માર્શનિંગ, રંગપો ખાતે ઈન્ડોર ક્રિકેટ સુવિધાઓનું પણ ઉદ્ઘાટન.

પ્રધાનમંત્રીનો સંપૂર્ણ કાર્યક્રમ જોવા માટે QR કોડ સ્કેન કરો.

સિક્કિમમાં યુવાનો સાથે ફૂટબોલ રમતા પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી.

તૈયાર થઈ રહ્યો છે ભવિષ્યનો મજબૂત પાયો...

100 બેડની આયુર્વેદ હોસ્પિટલનો નામથીમાં શિલાન્યાસ.

- સિરવાની અને લોઅર સમદોંગ ખાતે તીસ્તા નદી પર બે ડબલ-લેન સ્ટીલ કમાન પુલનો શિલાન્યાસ. આ નામથી અને ગંગટોક જિલ્લાઓને જોડશે.
- સદભાવ મંડપ (જાહેર ઉપયોગિતા કેન્દ્ર) નો શિલાન્યાસ.
- નદી પ્રદૂષણ નિયંત્રણ પહેલ હેઠળ સિંગતમ શહેરમાં ગટર વ્યવસ્થાના પુનર્નિર્માણ માટે શિલાન્યાસ.
- ગ્યાલશિંગ જિલ્લાના સિલનોન ખાતે ઈકો-તીર્થયાત્રા સંકુલનો શિલાન્યાસ.

આવરણ અને ભવ્ય કાંચનજંગા પર્વતો છે. આ જ કારણો છે કે દરેક વ્યક્તિ વારંવાર સિક્કિમની મુલાકાત લેવા માંગે છે.

સિક્કિમની સૌથી મોટી તાકાત તેની પર્યટન અર્થવ્યવસ્થા છે. રાજ્યની માળખાગત સુવિધા મજબૂત હોય ત્યારે જ પર્યટનનો વિકાસ થાય છે. આ જ કારણ છે કે સિક્કિમના જોડાણ અને માળખાગત સુવિધાઓ પર વધુ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવી રહ્યું છે. તાજેતરના વર્ષોમાં સેંકડો કિલોમીટર હાઈવે બનાવવામાં આવ્યા છે. દરેક ગામ સુધી રસ્તાઓ લંબાવવાનું કામ ઝડપથી ચાલી રહ્યું છે. બાગડોગરાથી ગંગટોક સુધીના એક્સપ્રેસવેનું નિર્માણ હોય કે સેવોક-રંગપો રેલ્વે લાઈનનું નિર્માણ હોય, આ પ્રોજેક્ટ્સ સિક્કિમને દેશના બાકીના ભાગ સાથે જોડે છે. અહીં નવા રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગોનું નિર્માણ થઈ રહ્યું છે. આ સરકારી પ્રયાસોથી સિક્કિમની મુલાકાત લેનારા પ્રવાસીઓની સંખ્યામાં વધુ વધારો થશે. ■

ભારત-ન્યૂઝીલેન્ડ મુક્ત વેપાર કરાર... સૌથી ઝડપી

ન્યૂઝીલેન્ડમાં ભારતીય નિકાસ ડ્યુટી ફ્રી...

આવશે 20 અરબ ડોલરનું રોકાણ

ભારત અને ન્યૂઝીલેન્ડ વચ્ચે લાંબા સમયથી જૂના અને મૈત્રીપૂર્ણ સંબંધો છે. બંને દેશો કોમનવેલ્થ વારસો, લોકશાહી પરંપરાઓ, કાનૂની પ્રણાલીઓ અને રમતગમતનો હિસ્સો ધરાવે છે. રાજકારણ, વેપાર, સંરક્ષણ, શિક્ષણ, પર્યટન, સંસ્કૃતિ અને રમતગમતના ક્ષેત્રોમાં સહયોગ સતત વધી રહ્યો છે. આ સંદર્ભમાં, 27 એપ્રિલ, 2026 ના રોજ, બંને દેશોએ નવી દિલ્હીમાં ભારત-ન્યૂઝીલેન્ડ મુક્ત વેપાર કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા, જે સૌથી ઝડપથી વિકસતા મુક્ત વેપાર કરારોમાંનો એક છે. આ એફટીએ ભારતીય નિકાસ પરના ટેરિફને દૂર કરશે, 20 અરબ ડોલરનું રોકાણ આકર્ષિત કરશે અને વિદ્યાર્થીઓ અને કુશળ વ્યાવસાયિકો માટે તકોનો કરશે વિસ્તાર...

ભારતનું અર્થતંત્ર સતત આગળ વધી રહ્યું છે. નિકાસ દરરોજ નવા રેકોર્ડ બનાવી રહ્યું છે. 2025-26 નાણાકીય વર્ષમાં ભારતની માલ અને સેવાઓની નિકાસ 860.09 અબજ યુએસ ડોલરના રેકોર્ડ પર પહોંચી ગઈ છે, જે પાછલા વર્ષ કરતાં 4.22 ટકાનો વધારો દર્શાવે છે. વૈશ્વિક અવરોધો છતાં, એન્જિનિયરિંગ ગુડ્સ, ઈલેક્ટ્રોનિક્સ, ફાર્માસ્યુટિકલ્સ, રસાયણો, રત્નો અને ઝવેરાત અને કૃષિ આધારિત ઉત્પાદનો જેવા ક્ષેત્રોએ તેમની નિકાસ ગતિ જાળવી રાખી છે. આ મુખ્યત્વે છેલ્લા કેટલાક વર્ષોમાં મુક્ત વેપાર કરારો દ્વારા વૈશ્વિક સ્તરે ભારતીય બજારના વિસ્તરણને કારણે છે. 27 એપ્રિલના રોજ, ભારતે નવી દિલ્હીના ભારત મંડપમ ખાતે ન્યૂઝીલેન્ડ સાથે મુક્ત વેપાર કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા, જેનાથી તાજેતરના વર્ષોમાં 38 વિકસિત દેશો સાથે હસ્તાક્ષર કરાયેલા મુક્ત વેપાર કરારોની કુલ સંખ્યા 38 થઈ ગઈ.

આ આધુનિક અને સંતુલિત કરાર બંને દેશોની શક્તિઓને જોડીને સામૂહિક વિકાસને પ્રોત્સાહન આપશે. તે ખેડૂતો, કારીગરો, યુવાનો, ઉદ્યોગસાહસિકો, મહિલાઓ અને એમએસએમઈ માટે નવી તકો ખોલશે. કૃષિ, ઉત્પાદન, ટેકનોલોજી, શિક્ષણ અને સેવાઓ જેવા ક્ષેત્રોનો વૈશ્વિક બજારોમાં પ્રવેશ વધારવામાં આવશે.

- નરેન્દ્ર મોદી, પ્રધાનમંત્રી

આ બંને દેશો વચ્ચેનો નવમો કરાર છે. આ કરાર મજબૂત આર્થિક ભાગીદારીને પ્રોત્સાહન આપશે, રોકાણને પ્રોત્સાહન આપશે.

ભારત-ન્યૂઝીલેન્ડ મુક્ત વેપાર કરાર (એફટીએ) પર કેન્દ્રીય વાણિજ્ય અને ઉદ્યોગ મંત્રી પીયૂષ ગોયલ અને ન્યૂઝીલેન્ડના વેપાર અને રોકાણ મંત્રી ટોડ મેકલે દ્વારા હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા. આ કરાર ભારતીય નિકાસ પરના ટેરિફ દૂર કરશે, શ્રમ પ્રધાન ક્ષેત્રોને પ્રોત્સાહન આપશે. તે નાના અને મધ્યમ ઉદ્યોગો (એમએસએમઈ) ને મજબૂત બનાવશે અને કૃષિ અને ડેરી જેવા ક્ષેત્રો માટે સંપૂર્ણ રક્ષણ સુનિશ્ચિત કરશે. આ કરાર વિદ્યાર્થીઓ અને કુશળ વ્યાવસાયિકો માટે તકોનો વિસ્તાર કરશે, કૃષિ ઉત્પાદકતા અને રોકાણ પ્રતિબદ્ધતાઓને ટેકો આપશે. નોન-ટેરિફ અવરોધોને દૂર કરીને, આ મુક્ત વેપાર કરાર ભારત-પેસિફિક ક્ષેત્રમાં ભારતની વ્યૂહાત્મક આર્થિક હાજરીને મજબૂત બનાવશે. આ કરાર 2047 સુધીમાં વિકસિત ભારતના લક્ષ્ય તરફ એક નવું દ્રષ્ટિકોણ પણ દર્શાવે છે. બંને દેશોમાં સ્થાનિક પ્રક્રિયાઓ અને મંજૂરીઓ પૂર્ણ થયા પછી આ કરાર અમલમાં આવશે.

નવી તકો ખુલશે...

ભારત-ન્યૂઝીલેન્ડ કરાર બાદ, પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ તેમના સંદેશમાં કહ્યું કે આ ભારતની વૈશ્વિક જોડાણ અને સહાયારી સમૃદ્ધિની શોધમાં એક ઐતિહાસિક દિવસ છે. ભારત-ન્યૂઝીલેન્ડ મુક્ત વેપાર કરાર પર હસ્તાક્ષર આપણા મજબૂત આર્થિક સંબંધો, પરસ્પર વિશ્વાસ અને સહાયારા લક્ષ્યોનું પ્રતીક છે. બંને દેશોના લોકો, ખાસ કરીને યુવાનો, જે આપણી અર્થવ્યવસ્થાની તાકાત છે, તેમને હાર્દિક અભિનંદન. આ આધુનિક અને સંતુલિત કરાર બંને દેશોની શક્તિઓને જોડીને સામૂહિક વિકાસને પ્રોત્સાહન આપશે. તે ખેડૂતો, કારીગરો, યુવાનો, ઉદ્યોગસાહસિકો, મહિલાઓ અને એમએસએમઈ માટે નવી તકો ખોલશે. કૃષિ, ઉત્પાદન, ટેકનોલોજી, શિક્ષણ અને સેવાઓ જેવા ક્ષેત્રોમાં વૈશ્વિક બજારોમાં પ્રવેશ વધારવામાં આવશે. કૃષિ ઉત્પાદકતા ભાગીદારી અને શ્રેષ્ઠતા કેન્દ્રો દ્વારા, ન્યૂઝીલેન્ડની આધુનિક કૃષિ કુશળતાને ભારતની પ્રાથમિકતાઓ સાથે જોડવામાં આવશે. આ ઉત્પાદકતા, માળખાગત સુવિધાઓ અને ખેડૂતોની આવકમાં સુધારો કરશે. છેલ્લા દાયકાથી, ભારત વૈશ્વિક ઉત્પાદન પુરવઠા શૃંખલાનો મુખ્ય ભાગ બનવા તરફ કામ કરી રહ્યું છે. આ કરાર કુશળતા, પ્રતિભા અને ગતિશીલતાના મહત્વને ઓળખે છે. તે કુશળ વ્યાવસાયિકો, યુવાનો અને વિદ્યાર્થીઓ માટે નવી તકો ઊભી કરશે. આ કરાર બંને દેશોની પરંપરાગત જ્ઞાન પ્રણાલીઓ, જેમ કે ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનો, આયુષ અને યોગને વૈશ્વિક માન્યતા આપશે. આ આપણી પરંપરાઓને ભવિષ્યની તકો સાથે જોડશે. બંને દેશો પોતાની શક્તિઓને જોડીને વધુ મજબૂત બનશે તેઓ સહાય થઈને બનાવશે અને સસ્તું અને સ્પર્ધાત્મક માલ અને સેવાઓનું ઉત્પાદન કરશે. આનાથી વિકાસ માટે નવા રસ્તા ખુલશે.

આ કરારથી વેપારની તકોમાં થયો છે વધારો

વર્ષ 2024 માં ભારત અને ન્યૂઝીલેન્ડ વચ્ચે માલ અને સેવાઓનો વેપાર

2.4

અરબ અમેરિકી ડૉલર સુધી પહોંચી ગયો છે.

નાણાકીય વર્ષ 2024-25માં બંને દેશો વચ્ચે દ્વિપક્ષીય વસ્તુ વેપાર 1.3 અરબ અમેરિકી ડોલરનો હતો. જે પાછલા વર્ષ કરતાં 49 ટકાનો વધારો દર્શાવે છે. આ એફટીએ પછી વેપારમાં વધુ વૃદ્ધિ થવાની આશા છે.

ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનોનો વધારો વેપાર

મ્યુચ્યુઅલ રેકગ્નિશન એગ્રીમેન્ટ ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનોના વેપારને પ્રોત્સાહન આપશે. મ્યુચ્યુઅલ રેકગ્નિશન એરેન્જમેન્ટ (એમઆરએ) પ્રથમ તબક્કામાં લાગુ કરવામાં આવશે. એમઆરએના અમલીકરણ પછી, બાસમતી ચોખા, અળસી, અરેબિકા ચેરી, ઈસબગુલ, સોયાબીન ઓઇલ કેક અને ઓર્ગેનિક બ્લેક ટી જેવા ઉત્પાદનોની માંગ વધવાની આશા છે.

નજીકના જનસંપર્કની પ્રતિબદ્ધતા થશે મજબૂત

કરાર પછીના સંદેશમાં, ન્યૂઝીલેન્ડના પ્રધાનમંત્રી ક્રિસ્ટોફર લક્સને તેને “એક પેઢીમાં એક વાર થતો કરાર” ગણાવ્યો જે ન્યૂઝીલેન્ડના નિકાસકારોને ભારતના 140 કરોડ વસ્તી ધરાવતા મજબૂત બજારમાં વધુ એક્સેસ આપશે. આ બજારની પહોંચને વિસ્તૃત કરશે, નિકાસ વૃદ્ધિને વેગ આપશે અને કૃષિ જેવા ક્ષેત્રોમાં સહયોગને સક્ષમ બનાવશે. તે સ્થિર, નિયમો-આધારિત વેપાર અને તે લોકોના લોકો સાથે ગાઢ સંબંધો પ્રત્યેની આપણી સહાયારી પ્રતિબદ્ધતાને પણ મજબૂત બનાવશે. આ દરમિયાન, ન્યૂઝીલેન્ડના વેપાર અને રોકાણ મંત્રી, ટોડ મેકલેએ જણાવ્યું હતું કે ન્યૂઝીલેન્ડની વસ્તીના આશરે

ભારતે કર્યા 6 વર્ષમાં

9 એફટીએ

ભારત-ન્યૂઝીલેન્ડ એફટીએ - એપ્રિલ 2026

સૌથી ઝડપી થનારું એફટીએ - 9 મહિનામાં પૂર્ણ

ભારત-અમેરિકા વચગાળાનું વેપાર માળખું - ફેબ્રુઆરી 2026

ભારત અને અમેરિકા વચ્ચે વેપાર કરાર તરફ એક પગલું

ભારત-ઈયૂ એફટીએ - જાન્યુઆરી 2026

27 યુરોપીય સંઘ સભ્ય દેશો સાથે સૌથી મોટો વેપાર કરાર

ભારત-ઓમાન સીઈપીએ - ડિસેમ્બર 2025

અસીસી દેશો સાથે સૌથી વધુ ટેરિફ કવરેજ ધરાવતા કરાર

ભારત-યુકે સીઈટીએ - જુલાઈ 2025

ભારતની 99% નિકાસને ડ્યુટી-મુક્ત એક્સેસ

ભારત-ઈએફટીએ ટીઈપીએ - માર્ચ 2024 થી ઓક્ટોબર 2025

100 અરબ ડોલરની એફડીઆઈ પ્રતિબદ્ધતા સાથે ઐતિહાસિક કરાર

ભારત-ઓસ્ટ્રેલિયા ઈસીટીએ - ડિસેમ્બર 2022

100% ડ્યુટી નાબૂદીની જોગવાઈ ધરાવતો ભારતનો પ્રથમ કરાર

ભારત-યુએઈ સીઈપીએ - મે 2022

નાણાકીય વર્ષ 2024-25માં દ્વિપક્ષીય વેપાર 100 અરબ ડોલરને પાર

ભારત-મોરેશિયસ સીઈપીએ - 2021

ભારતે આફ્રિકન દેશ સાથે પ્રથમ વેપાર કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા

6 ટકા લોકો ભારતીય મૂળના છે. ભારતીય ડાયસ્પોરા વ્યવસાય, શિક્ષણ, વિજ્ઞાન, સંસ્કૃતિ, રમતગમત અને જાહેર જીવન સહિત વિવિધ ક્ષેત્રોમાં નોંધપાત્ર યોગદાન આપી રહ્યા છે. આ કરાર બદલાતા વૈશ્વિક અને પ્રાદેશિક પરિસ્થિતિઓના સમયે આવ્યો છે, જ્યાં વિશ્વસનીય ભાગીદારી વધુ મહત્વપૂર્ણ છે. ન્યુઝીલેન્ડ ભારતને પ્રાદેશિક સ્થિરતા, આર્થિક શક્તિ અને સહાયારી સમૃદ્ધિને પ્રોત્સાહન આપવામાં મુખ્ય ભાગીદાર માને છે.

ભારત-ન્યુઝીલેન્ડ એફટીએ નવ મહિનામાં પૂર્ણ થયું

16 માર્ચ, 2025 ના રોજ, પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી અને ન્યુઝીલેન્ડના પ્રધાનમંત્રી ક્રિસ્ટોફર લક્સન વચ્ચે દ્વિપક્ષીય બેઠકની પૂર્વસંધ્યાએ સત્તાવાર એફટીએ માટે વાટાઘાટો ઔપચારિક રીતે શરૂ કરવામાં આવી હતી. પાંચ ઔપચારિક વાટાઘાટોના તબક્કા અને અનેક વચગાળાની બેઠકો પછી, બંને પક્ષોએ 22 ડિસેમ્બર, 2025 ના રોજ કરારને અંતિમ સ્વરૂપ આપ્યું. કેન્દ્રીય

કરારના મુખ્ય મુદ્દાઓ

20

અબજ અમેરિકી ડોલર

ભારતમાં કૃષિ, ઉત્પાદન ઉદ્યોગ, માળખાગત વિકાસ, સ્ટાર્ટ-અપ્સ, નવીનતા અને ઉભરતી ટેકનોલોજીને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ન્યુઝીલેન્ડ દ્વારા આ રોકાણનું વચન આપવામાં આવ્યું છે.

- ન્યુઝીલેન્ડે અત્યાર સુધીની શ્રેષ્ઠ બજાર એક્સેસ અને સેવાઓ પ્રદાન કરી છે. આનાથી કુશળ વ્યાવસાયિકો, સ્ટાર્ટ-અપ્સ અને સેવા-આધારિત સાહસો માટે ઉચ્ચ-મૂલ્યની તકો ખુલશે. 118 સેવા ક્ષેત્રોમાં એક્સેસ આપવામાં આવી છે, અને 139 પેટા ક્ષેત્રોમાં મોસ્ટ-ફેવરડ નેશન (MFN) પ્રતિબદ્ધતાઓ કરવામાં આવી છે.
- ભારતથી ન્યુઝીલેન્ડમાં થતી નિકાસને 100% ડ્યુટી-ફ્રી એક્સેસ મળશે, જેમાં બધી ટેરિફ લાઈનનો સમાવેશ થશે. કાપડ, ચામડું, ફૂટવેર, એન્જિનિયરિંગ માલ અને પ્રોસેસડ ફૂડ જેવા શ્રમ પ્રધાન ક્ષેત્રોને વિસ્તૃત બજાર એક્સેસ દ્વારા મજબૂત બનાવવામાં આવશે.
- ન્યુઝીલેન્ડના અન્ય વેપારી ભાગીદારોની જેમ, ભારતીય ઉત્પાદનોને એન્ડ્રી પોર્ટન્ટથી શૂન્ય-ટેરિફ માર્કેટ એક્સેસ મળશે, જેનાથી તેમને ન્યુઝીલેન્ડમાં સંપૂર્ણ સ્પર્ધાત્મક લાભ અને સમાન બજારનો અવસર મળશે.
- આ કરાર 2047 સુધીમાં વિકસિત ભારત માટે નવી પેઢીનો વેપાર કરાર છે, જે યુવાનો, ખેડૂતો, મહિલાઓ, કારીગરો અને નાના અને મધ્યમ ઉદ્યોગોને ટેરિફ, ધોરણો, રોકાણો અને કૃષિ ઉત્પાદકતાને સંબંધિત કરીને સશક્ત બનાવે છે.
- ભારતે દ્વિપક્ષીય વેપાર મૂલ્યના 95 ટકાને આવરી લેતી 70.03 ટકા ટેરિફ લાઈન પર ટેરિફ ઉદારીકરણની ઓફર કરી છે, જ્યારે ભારતના સંવેદનશીલ ક્ષેત્રોને સુરક્ષિત રાખવા માટે 29.97 ટકા ટેરિફ લાઈનને બાકાત રાખી છે.

- ખેડૂતો, ગ્રામીણ અર્થતંત્ર અને સ્થાનિક ઉદ્યોગોનું રક્ષણ કરવા માટે પ્રતિબંધિત ઉત્પાદનો: ડેરી ઉત્પાદનો, પ્રાણી ઉત્પાદનો (ઘેટાંના માંસ સિવાય), કૃષિ ઉત્પાદનો (ડુંગળી, ચણા, વટાણા, મકાઈ, બદામ, વગેરે), ખાંડ, કૃત્રિમ મધ, પ્રાણી અને વનસ્પતિ તેલ, તેમજ શસ્ત્રો અને દારૂગોળો, રત્નો અને ઝવેરાત, તાંબુ અને તેની વસ્તુઓ (કિથોડસ, કારતુસ, સળિયા, કોઈલ, વગેરે), એલ્યુમિનિયમ અને તેની વસ્તુઓ, વગેરે.

30%

ડ્યુટી લાકડા, ઊન, મટન, ચામડું-કાચું ચામડું વગેરે સહિતની વસ્તુઓ પર તાત્કાલિક નાબૂદ કરવામાં આવશે.

- 35.6% ડ્યુટી, જે 3, 5, 7 અને 10 વર્ષમાં તબક્કાવાર દૂર કરવામાં આવશે, તેમાં પેટ્રોલિયમ તેલ, માલ્ટ અર્ક, વનસ્પતિ તેલ અને પસંદગીના વિદ્યુત અને યાંત્રિક મશીનરી, પેટ્રોન વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.
- ન્યુઝીલેન્ડમાં અભ્યાસ પછીના વર્ક વિઝા: વ્યાવસાયિક વિદ્યાર્થીઓની ગતિશીલતાને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવશે. તેની કોઈ સંખ્યાત્મક મર્યાદા નથી. સ્ટેમના સ્નાતક અને માસ્ટર ડિગ્રી ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓને ત્રણ વર્ષ સુધી અને ડોક્ટરલ સંશોધકોને 4 વર્ષ સુધી કામ કરવાનો અધિકાર રહેશે.

ભારતીય વ્યાવસાયિકો માટે

5,000

‘ટેમ્પરરી એમ્પ્લોયમેન્ટ એન્ડ્રી વિઝા’નો વિશેષ ક્વોટા.

- ઉત્પાદકતા, ખેડૂતોની આવક અને જ્ઞાન વર્ડેચણી વધારવા માટે સફરજન, કિવિ ફળ અને મનુકા મધ માટે કૃષિ ઉત્પાદકતા ભાગીદારી અને ‘શ્રેષ્ઠતા કેન્દ્ર’.
- કૃષિ ઉત્પાદકતાને ટેકો તેમજ ક્વોટા અને લઘુત્તમ આયાત ભાવ દ્વારા નિયંત્રિત બજાર પહોંચ સ્થાનિક ઉત્પાદકો માટે રક્ષણ સુનિશ્ચિત કરશે.

નિરીક્ષણની માન્યતા

સસ્તી દવાઓના વિશ્વસનીય સપ્લાયર તરીકે ભારતની સ્થિતિને મજબૂત બનાવવા માટે, શૂન્ય ડ્યુટી, ફાર્માસ્યુટિકલ્સ અને તબીબી ઉપકરણો માટે ઝડપી મંજૂરી, યુએસ, ઈયુ, ચુકે, કેનેડાના નિયમનકારો દ્વારા નિરીક્ષણને માન્યતા આપવામાં આવી છે.

મંત્રી પીયૂષ ગોયલે જણાવ્યું હતું કે ભારત-ન્યુઝીલેન્ડ મુક્ત વેપાર કરાર માત્ર નવ મહિનામાં પૂર્ણ થયો હતો. તે ભારતે વિકસિત દેશ સાથે કરેલા સૌથી ઝડપી મુક્ત વેપાર કરારોમાંનો એક છે. વિકાસશીલ અર્થતંત્રો સાથે ભારતના વધતા જોડાણમાં આ એક મહત્વપૂર્ણ પગલું છે, જે 2047 માં વિકસિત ભારતના વિઝનને અનુરૂપ છે. ભારતે છેલ્લા સાડા ત્રણ વર્ષમાં તેનો 7મો

એફટીએ પૂર્ણ કર્યો છે. ભારતે કુલ 9 એફટીએને અંતિમ સ્વરૂપ આપ્યું છે, જેમાં 38 વિકસિત અર્થતંત્રોને આવરી લેવામાં આયા છે, જે વિશ્વના જીડીપીના આશરે 65 થી 70 ટકાનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. ■

ભારત

વૈશ્વિક અર્થતંત્રનો મુખ્ય આધારસ્તંભ

ભારત અને કોરિયા વચ્ચે હજારો વર્ષ જૂનો સાંસ્કૃતિક સંબંધ રહ્યો છે. દ્વિપક્ષીય સંબંધોને નવી દિશા આપવાના પ્રયાસરૂપે, કોરિયાના રાષ્ટ્રપતિ લી જે-મ્યુંગે 19 થી 21 એપ્રિલ દરમિયાન ભારતની મુલાકાત લીધી હતી. આ મુલાકાત દરમિયાન, બંને દેશોએ જહાજ નિર્માણ, દરિયાઈ લોજિસ્ટિક્સ અને પર્યાવરણ સહિતના અનેક મહત્વપૂર્ણ મુદ્દાઓ પર કરાર કર્યા અને સાથે મળીને આગળ વધવાનો કર્યો નિર્ણય...

આ

8 વર્ષ પછી કોરિયાના રાષ્ટ્રપતિની આ પહેલી ભારત મુલાકાત હતી, અને લી જે-મ્યુંગની આ પહેલી મુલાકાત હતી. મુલાકાત દરમિયાન, પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ જણાવ્યું હતું કે લોકશાહી મૂલ્યો, ખજાર અર્થતંત્ર અને કાયદાના શાસન માટે આદર બંને દેશોના ડીએનએમાં મૂળ ધરાવે છે. બંને દેશો ઈન્ડો-પેસિફિક ક્ષેત્રમાં પણ સામાન્ય હિતો ધરાવે છે. તેના આધારે, છેલ્લા દાયકામાં બંને દેશો વચ્ચેના સંબંધો વધુ ગતિશીલ અને વ્યાપક બન્યા છે. કોરિયાના રાષ્ટ્રપતિની આ મુલાકાત આ વિશ્વસનીય ભાગીદારીને ભવિષ્યની ભાગીદારીમાં પરિવર્તિત કરશે. ચિપ્સથી જહાજો સુધી, પ્રતિભાથી ટેકનોલોજી સુધી, પર્યાવરણથી ઊર્જા સુધી, દરેક ક્ષેત્રમાં સહયોગની નવી તકો સાકાર થશે.

કોરિયાના રાષ્ટ્રપતિ લી જે-મ્યુંગે જણાવ્યું હતું કે ભારત, વિશ્વની ચોથી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા અને 1.4 અબજ લોકોનું ઘર હોવાથી, વૈશ્વિક અર્થતંત્રનો મુખ્ય આધારસ્તંભ છે. ભારત અને કોરિયા વચ્ચે દ્વિપક્ષીય વેપાર આજે 27 અરબ ડોલર સુધી પહોંચી ગયો છે અને વર્ષના અંત સુધીમાં તેમાં વધારો થવાની અપેક્ષા છે.

સમજૂતી પત્ર...

- બંદરોના ક્ષેત્રમાં સહયોગ.
- ઔદ્યોગિક સહકાર સમિતિની સ્થાપના.
- સ્ટીલ સપ્લાય ચેઇન માટે ટેકનોલોજી અને વેપારના ક્ષેત્રમાં સહયોગ.
- નાના અને મધ્યમ કદના ઉદ્યોગોના ક્ષેત્રમાં સહયોગ.
- દરિયાઈ વારસાના ક્ષેત્રમાં સહયોગ.
- એનપીસીઆઈ ઈન્ટરનેશનલ પેમેન્ટ્સ લિમિટેડ અને કોરિયન ફાઈનાન્સિયલ ટેલિકોમ્યુનિકેશન્સ એન્ડ ક્લિયરિંગ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ વચ્ચે કરાર.
- વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં સહયોગ.
- ભારત-કોરિયા ડિજિટલ બ્રિજ માટે સ્થાપત્ય.
- આબોહવા અને પર્યાવરણના ક્ષેત્રમાં સહયોગ.
- ભારત અને દક્ષિણ કોરિયા વચ્ચે 2026-2030 માટે સાંસ્કૃતિક આદાનપ્રદાન.
- સાંસ્કૃતિક અને સર્જનાત્મક ઉદ્યોગોમાં સહયોગ.
- રમતગમતના ક્ષેત્રમાં સહયોગ.

પ્રધાનમંત્રીનો સંપૂર્ણ કાર્યક્રમ જોવા માટે QR કોડ સ્કેન કરો.

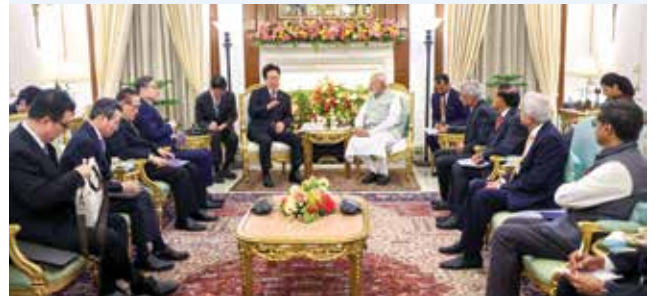

જાહેરાતો...

- આર્થિક સુરક્ષા સંવાદની શરૂઆત.
- વિશિષ્ટ મુલાકાતી કાર્યક્રમ (ડીવીપી) ની સ્થાપના.
- આબોહવા પરિવર્તન, આર્કિટિક અને દરિયાઈ સહયોગ સહિતના વૈશ્વિક મુદ્દાઓ પર બંને વિદેશ મંત્રાલયો વચ્ચે સંવાદનો પ્રારંભ.
- દક્ષિણ કોરિયા ડિવન્ટ પ્રશાંત મહાસાગર પહેલમાં જોડાયું.
- દક્ષિણ કોરિયા આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર જોડાણમાં જોડાયું અને ભારત ગ્લોબલ ગ્રીન ગ્રોથ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ (જીજીઆઈ) માં જોડાયું.
- વર્ષ 2028-29ને ભારત-દક્ષિણ કોરિયા મિત્રતા વર્ષ તરીકે ઉજવવા.

મહત્વપૂર્ણ તથ્યો...

- વેપાર સહયોગ માટે એક ઔદ્યોગિક સહકાર સમિતિની રચના કરવામાં આવી છે.
- કોરિયન કંપનીઓ, ખાસ કરીને નાના અને મધ્યમ ઉદ્યોગોના ભારતમાં પ્રવેશને સરળ બનાવવા માટે કોરિયન ઈન્ડસ્ટ્રિયલ ટાઉનશીપની સ્થાપના કરવામાં આવશે.
- આગામી એક વર્ષની અંદર, બંને દેશો વચ્ચેના વેપાર કરારને પણ અપગ્રેડ કરવામાં આવશે.
- ભારત-કોરિયા મિત્રતા મહોત્સવ 2028 માં ભારતમાં યોજાશે.
- લોકો વચ્ચેના સંબંધોને મજબૂત બનાવવા માટે શિક્ષણ, સંશોધન સહયોગ અને ટુરિઝમને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવશે.

2030 સુધીમાં આ રકમ વધારીને 50 અબજ ડોલરથી વધુ કરવાનો ઐય છે. વધુમાં, બંને દેશો વચ્ચેના આર્થિક સંબંધોને સરળ બનાવવા માટે ભારત-કોરિયા નાણાકીય મંચ શરૂ કરવામાં આવ્યો છે. ■

ભારતીય શાસ્ત્રીય નૃત્યની મહાન સાધિકા

કથકની પરંપરાગત સીમાઓથી આગળ વધીને, કુમુદિની લાખિયાએ નૃત્યને એક નવી દિશા આપી અને પોતાનું જીવન તેના માટે સમર્પિત કર્યું. તેઓ માત્ર કથક શીખ્યા જ નહીં પણ શીખવ્યું પણ. આ જ કારણ છે કે આજે તેમનું નામ કથકનો પર્યાય બની ગયું છે. પોતાની કલ્પનાશક્તિ અને પ્રસ્તુતિ દ્વારા કથકને એક નવું પરિમાણ આપનાર કુમુદિની લાખિયાને ભારતીય શાસ્ત્રીય નૃત્યના એક મહાન સાધિકા માનવામાં આવે છે, જે છોડીને ગયા છે એક વિશાળ વારસો...

જન્મ: 17 મે 1930, મૃત્યુ: 12 એપ્રિલ 2025

ભા

રતના પ્રખ્યાત નૃત્યાંગના અને કથકના પ્રણેતા કુમુદિની લાખિયાનો જન્મ 17 મે, 1930ના રોજ ગુજરાતના અમદાવાદમાં થયો હતો. તેઓ બાળપણથી જ આ કલા પ્રત્યે આકર્ષાયા હતા. આના કારણે તેમણે સાત વર્ષની ઉંમરે કથક શીખવાનું શરૂ કર્યું અને એક અગ્રણી કલાકાર બન્યા. 1960ના દાયકામાં, તેમને કથકને એકલ નૃત્ય સ્વરૂપની મર્યાદામાંથી જૂથ નૃત્ય સ્વરૂપમાં પરિવર્તિત કરવાનો શ્રેય આપવામાં આવે છે. વધુમાં, તેમણે કથક પ્રદર્શનમાં સમકાલીન વાર્તાઓનો સમાવેશ કરીને નવીનતા લાવી, તેને એક નવો દ્રષ્ટિકોણ આપ્યો.

કથકને રંગમંચ પર એક નવું સ્વરૂપ, દ્રષ્ટિ અને સૌંદર્યશાસ્ત્ર આપનાર કુમુદિની લાખિયાએ 1964માં અમદાવાદમાં કદંબ ડાન્સ એન્ડ મ્યુઝિક સ્કૂલની સ્થાપના કરી, જે ભારતીય નૃત્ય અને સંગીતને સમર્પિત સંસ્થા હતી. આ સંસ્થાએ તેનું સંપૂર્ણ ધ્યાન અને દ્રષ્ટિ કથક નૃત્યની તકનીક, શબ્દભંડોળ અને પ્રસ્તુતિ વિકસાવવા પર સમર્પિત કર્યું. આ સંસ્થા દ્વારા, તેમણે અસંખ્ય વિદ્યાર્થીઓને તાલીમ અને માર્ગદર્શન આપ્યું. તેમણે નવીન સમકાલીન અર્થઘટન દ્વારા કથક નૃત્યની પ્રસ્તુતિને ફરીથી વ્યાખ્યાયિત કરી. આ કારણોસર, તેમને કથકના પ્રણેતા તરીકે શ્રેય આપવામાં આવે છે.

વધુમાં, તેમણે હિન્દી ફિલ્મ “ઉમરાવ જાન” ની કોરિયોગ્રાફી પણ કરી.

1987માં, તેમને ભારત સરકાર દ્વારા પદ્મશ્રીથી નવાજવામાં આવ્યા હતા, ત્યારબાદ 2010માં પદ્મ ભૂષણથી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા. 2025માં, રાષ્ટ્રપતિ દ્રૌપદી મુર્મુએ તેમને કલામાં તેમના યોગદાન બદલ મરણોત્તર પદ્મ વિભૂષણથી નવાજ્યા હતા. તેમના પૌત્રએ તેમના વતી આ પુરસ્કાર સ્વીકાર્યો હતો. લગભગ 75 વર્ષની તેમની લાંબી અને સફળ નૃત્ય કારકિર્દી દરમિયાન, તેમણે પચાસથી વધુ દેશોમાં પ્રદર્શન કર્યું હતું.

12 એપ્રિલ, 2025 ના રોજ સવારે તેમનું અવસાન થયું. તે સમયે તેમની ઉંમર 94 વર્ષની હતી. તેમણે અમદાવાદ સ્થિત તેમના ઘરે અંતિમ શ્વાસ લીધા. તેમના નિધન પર, પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ કહ્યું, “કુમુદિની લાખિયાના નિધનથી ખૂબ દુઃખ થયું. તેમણે પોતાને એક ઉત્કૃષ્ટ સાંસ્કૃતિક પ્રતિક તરીકે સ્થાપિત કર્યા. કથક અને ભારતીય શાસ્ત્રીય નૃત્યો પ્રત્યેનો તેમનો જુસ્સો વર્ષોથી તેમના નોંધપાત્ર કાર્યમાં સ્પષ્ટ હતો. એક સાચી પ્રણેતા, તેમણે નર્તકોની પેઢીઓનું પાલન-પોષણ કર્યું. તેમના યોગદાન હંમેશા યાદ રહેશે.” ■

PMO India @PMOIndia

भारत को विकसित बनाने का मिशन अनवरत चल रहा है।

और जब मैं विकसित भारत की बात करता हूँ... तो उसका सबसे मजबूत स्तंभ भारत की नागरिक है: PM @narendramodi

Rajnath Singh @rajnathsingh

हमें AI का सिर्फ उपयोग ही नहीं, बल्कि उसे सही दिशा भी देनी है। सामूहिक प्रयासों और अंतरराष्ट्रीय सहयोग से ही इसकी शक्ति का सार्थक उपयोग संभव है। भारत इस दिशा में तेजी से आगे बढ़ रहा है। भारतीय अब केवल नए मॉडल ही नहीं बना रहे, बल्कि वैश्विक स्तर पर प्रतिस्पर्धी और कई मामलों में बेहतर मॉडल विकसित कर रहे हैं।

Amit Shah @AmitShah

मोदी जी के नेतृत्व में केंद्रीय कैबिनेट ने प्रधानमंत्री काम सड़क योजना-III को ₹83,977 करोड़ की लागत से जारी रखने की स्वीकृति दी है। इसमें ग्रामीण कृषि बाजारों (GoAMs), स्कूलों और अस्पतालों को कनेक्टिविटी से जोड़ने को प्राथमिकता दी गई है। इससे ग्रामीण अर्थव्यवस्था को मजबूती मिलेगी, रोजगार के अवसर बढ़ेंगे और यातायात भी अधिक सुगम होगा। #CabinetDecisions

Nitin Gadkari @nitin_gadkari

आयुष्मान भारत संकल्पना स्वस्थ और सेहतमंद भारत की नींव है। प्रधानमंत्री श्री @narendramodi जी के नेतृत्व में देश में कार्यान्वित प्रधानमंत्री जन स्वास्थ्य योजना आर्थिक रूप से कमजोर लोगों के लिए बरदान साबित हो रही है।

#AyushmanBharatDiwas #आयुष्मान_भारत_दिवस

Dharmendra Pradhan @dpradhanbjp

माननीय प्रधानमंत्री श्री @NarendraModi जी के मार्गदर्शन में देश आज अपनी विरासत को नए आत्मविश्वास के साथ पुनर्स्थापित कर रहा है और कारीगरों की प्रतिभा को वैश्विक पहचान दिलाने का संकल्प निरंतर सशक्त हो रहा है।

इस प्रेरक पहल के लिए आयोजकों को बहुत-बहुत बधाई, जो हमारे सुनकरों और कारीगरों को एक सशक्त मंच प्रदान करते हुए सराहनीय कार्य कर रहे हैं। ऐसे प्रयास 'विकसित भारत 2047' को नई ऊर्जा देते हैं।

Dr Mansukh Mandaviya @mansukhmandaviya

'अंत्योदय' के मंत्र और मोदी सरकार के संकल्प से, आज कश्मीर के श्रमिकों को मिला उनका पहला ESIC अस्पताल।

ओमपोत, बडगाम

गंगा एक्सप्रेसवे विकास की नई जीवनरेखा विकासशील भारत के भाग्य को देगा आकार

गंगा एक्सप्रेसवे का निर्माण शुरू हो चुका है। यह देश का सबसे बड़ा एक्सप्रेसवे प्रोजेक्ट है। इससे देश का विकास और तेजी से होगा। यह लोगों को बेरोजगारी से निवारित करेगा।

चार मई के नतीजे विकसित भारत के संकल्प को करेंगे मजबूत: पीएम मोदी

पीएम मोदी ने कहा कि चार मई के नतीजे विकसित भारत के संकल्प को मजबूत करेंगे। उन्होंने कहा कि सरकार इस संकल्प को लागू करने में अटल है।

भारत के विकास के लिए सौर और पवन ऊर्जा बेहद आवश्यक: प्रधानमंत्री मोदी

प्रधानमंत्री मोदी ने कहा कि सौर और पवन ऊर्जा भारत के विकास के लिए बेहद आवश्यक हैं। उन्होंने कहा कि सरकार इन क्षेत्रों में निवेश बढ़ाने का संकल्प ले रही है।

जनगणना में प्रत्येक नागरिक की भागीदारी अहम: प्रधानमंत्री

प्रधानमंत्री मोदी ने कहा कि जनगणना में प्रत्येक नागरिक की भागीदारी अहम है। उन्होंने कहा कि सरकार जनगणना को सफल बनाने के लिए प्रयास करेगी।

न्यूजीलैंड से मुक्त व्यापार समझौता, 100 फीसदी भारतीय निर्यात पर कोई शुल्क नहीं

भारत और न्यूजीलैंड के बीच मुक्त व्यापार समझौता हुआ है। इससे भारतीय निर्यात पर कोई शुल्क नहीं होगा।

गंगा बंगाल की आत्मा इसमें बसती है सभ्यता

गंगा नदी बंगाल की आत्मा है। इसमें सभ्यता बसती है। यह नदी हमारे जीवन का अंग है।

हुगली पर पीएम मोदी तक नौका विहार

पीएम मोदी हुगली में नौका विहार कर रहे हैं। यह कार्यक्रम सफल रहा।

डेटर्स उत्पाद रियायतों से बाहर

डेटर्स उत्पादों पर रियायतें समाप्त हो गई हैं। यह सरकार का फैसला है।

विद्युत और पानी में दुर्घटनाओं में 1.84 करोड़ों रूबों (अनुमानित) का नुकसान हुआ।

कृषि क्षेत्र में 1.25 करोड़ों रूबों का नुकसान हुआ।

सड़क परिवहन में 1.15 करोड़ों रूबों का नुकसान हुआ।

रेलवे में 1.10 करोड़ों रूबों का नुकसान हुआ।

वायु परिवहन में 1.05 करोड़ों रूबों का नुकसान हुआ।

समुद्र परिवहन में 1.00 करोड़ों रूबों का नुकसान हुआ।

अन्य क्षेत्रों में 0.95 करोड़ों रूबों का नुकसान हुआ।

कुल नुकसान 10.00 करोड़ों रूबों का है।

सर्वोच्च न्यायालय ने कहा कि सरकार को नुकसान का भुगतान करना चाहिए।

सरकार ने कहा कि नुकसान का भुगतान करना संभव नहीं है।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने कहा कि नुकसान का भुगतान करना संभव नहीं है।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

न्यायालय ने सरकार को नुकसान का भुगतान करने का फैसला किया।

सरकार ने न्यायालय के फैसले को चुनौती दी।

ચારધામ યાત્રા પાલન કરો પાંચ સંકલ્પોનું

अग्निष्टोमादिभिर्यज्ञैरिष्ट्वा विपुलदक्षिणैः।
न तत्फलमवाप्नोति तीर्थाभिगमनेन यत् ॥

ભાવ એવો છે કે... મોટા-મોટા યજ્ઞો અને દાન વગેરેથી આપણને અપાર પુણ્ય મળે છે. અને આ ધાર્મિક વિધિઓ કરતાં પણ વધુ પુણ્ય આપણને તીર્થયાત્રાઓથી પ્રાપ્ત થાય છે.

દેવભૂમિ ઉત્તરાખંડની પવિત્ર ભૂમિ પર ચારધામ યાત્રા શરૂ થઈ ગઈ છે. બાબા કેદારના દર્શન સહિત ચાર પવિત્ર તીર્થસ્થાનોની આ પવિત્ર યાત્રા ભારતની શાશ્વત સાંસ્કૃતિક ચેતનાનો ભવ્ય ઉત્સવ છે. આ યાત્રા અંગે, પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ દેશવાસીઓને એક પ્રેરણાદાયી પત્ર લખ્યો, જેમાં કહ્યું, “ડિજિટલ ઉપવાસ કરો અને પ્રકૃતિની સુંદરતામાં શ્રવણનો પ્રયાસ કરો! આ પાંચ સંકલ્પ કરો...”

1 સ્વચ્છતા સર્વોપરિ : ધામ અને તેની આસપાસ સ્વચ્છતા જાળવો. નદીઓને સ્વચ્છ રાખવામાં તમારું યોગદાન આપો.

2 પ્રકૃતિ અને પર્યાવરણ પ્રત્યે સંવેદનશીલતા : હિમાલયની દિવ્ય ભૂમિ પ્રત્યે સંવેદનશીલ બનો. પ્રકૃતિનું સંતુલન જાળવીને પર્યાવરણ સંરક્ષણમાં યોગદાન આપો.

3 સેવા, સહકાર અને સંવાદિતા : યાત્રાળુઓએ દરરોજ કોઈને કોઈ સ્વરૂપમાં લોકોની સેવાનું કાર્ય કરવું જ જોઈએ.

4 વોકલ ફોર લોકલને પ્રોત્સાહન આપો : તમારા કુલ ખર્ચના પાંચ ટકા સ્થાનિક ઉત્પાદનો ખરીદવા પાછળ ખર્ચ કરો.

5 શિસ્ત, સલામતી અને સંચમનો આદર કરો : મુસાફરીના નિયમો અને ટ્રાફિક સૂચનાઓનું પાલન કરો. તમારી મુસાફરીને સલામત અને સરળ બનાવો.

ન્યૂ ઈન્ડિયા
સમાચાર
પાક્ષિક

આર.એન.આઈ., DELGUJ/2020/78812, 16-31 મે, 2026
આરએનઆઈ DELGUJ/2020/78812 (પ્રકાશન તિથિ- 3 એપ્રિલ 2026, કુલ પાના-54)

મુખ્ય સંપાદક
ધિરેન્દ્ર ઓઝા, મુખ્ય મહાનિદેશક
પ્રેસ ઈન્ફોર્મેશન બ્યુરો, નવી દિલ્હી

પ્રકાશક
કંચન પ્રસાદ
મહાનિદેશક, કેન્દ્રીય સંચાર બ્યુરો

રૂમ નંબર-278, કેન્દ્રીય સંચાર બ્યુરો,
સૂચના ભવન, બીજો માળ, નવી
દિલ્હી- 110003 થી પ્રકાશિત